

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος

2010 – 2011

<http://www.hist-arch.uoi.gr/>

<http://www.hist-arch.uoi.gr/>

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	7
- Ιστορικό ίδρυσης και ανάπτυξης του Τμήματος	7
- Εκπαίδευση	7
- Προπτυχιακές Σπουδές	8
- Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS)	9
- Εκπαιδευτικές εκδρομές	9
- Μεταπτυχιακές Σπουδές	9
- Εργαστήρια	9
- Μουσεία	10
- Βιβλιοθήκη	10
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	13
- Υποχρεωτικά μαθήματα	14
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	15
- Συντομογραφίες	15
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	17
- Υποχρεωτικά μαθήματα	18
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	19
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ	20
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	21

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ **22**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ **23**

A. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας **24**

B. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων **32**

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης **36**

Δ. Τομέας Λαογραφίας **45**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ **51**

A. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας **52**

B. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων **60**

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης **65**

Δ. Τομέας Λαογραφίας **74**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ **81**

Τ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο

Το Πανεπιστήμιο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενο και εκπληρώνει την αποστολή του στο πλαίσιο του Συντάγματος..

Αποβλέπει στην παροχή ανώτατης παιδείας, την ουσιαστική κατάρτιση των φοιτητών, καθώς και στην προαγωγή των επιστημών.

Στο επίκεντρο της διδασκαλίας βρίσκεται τόσο η καλλιέργεια της θεωρητικής σκέψης και η απόκτηση των απαραίτητων επιστημονικών εφοδίων, που αποτελούν τις βασικές συνιστώσες για το διεθνές κύρος των χορηγούμενων Τίτλων Σπουδών και την επαγγελματική σταδιοδρομία αποφοίτων, όσο και η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, η οποία θα εμφορείται από κοινωνική ευαισθησία και δημοκρατικό ήθος.

Η λειτουργία του Πανεπιστημίου βασίζεται στη δημιουργική συνεργασία όλων των φορέων της ακαδημαϊκής κοινότητας..

Η δραστηριότητα του Πανεπιστημίου βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού και του σεβασμού των δικαιωμάτων του πολίτη.

Οι αποφάσεις στα θεσμοθετημένα όργανα του Πανεπιστημίου επιβάλλεται να λαμβάνονται με κριτήρια διαφάνειας και αξιοκρατίας.

Η γνώση ως κοινωνικό αγαθό, προκύπτει από την έρευνα που σέβεται τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον και διενεργείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Η έρευνα, ως το σύνολο των εργασιών που δημιουργούν γνώση, αποτελεί δικαίωμα που ασκείται σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας η οποία εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική διερεύνηση και διδασκαλία.

Η κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας στη διδασκαλία, την έρευνα, την έκφραση και τη διακίνηση των ιδεών, καθορίζει το σκοπό του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

(Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Απόφαση αρ. 22444/B1, ΦΕΚ 310/10.3.05)

Τ Μ Η Μ Α
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Σ
Κ Α Ι Α Ρ Χ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α Σ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ιδρύθηκε το 1964 ως παράρτημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β.Δ.735/1964, ΦΕΚ Α' 240) και από το 1970 αποτέλεσε αυτοτελές Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με δύο Σχολές: τη Φιλοσοφική και τη Φυσικομαθηματική (Ν.Δ. 746/1970, Α' 267).

Από το 1984 η Φιλοσοφική Σχολή κατατμήθηκε σε τρία Τμήματα τα οποία χορηγούν αντίστοιχα πτυχία:

Α. Φιλολογίας

Β. Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Γ. Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Η Σχολή λειτουργεί από το 1982 σύμφωνα με το Νόμο 1268/82.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας συγκροτείται από τέσσερις Τομείς:

Α. Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Β. Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων

Γ. Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Δ. Λαογραφίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει ως στόχο τη διδασκαλία της μεθοδολογίας για την επίλυση παλαιών και νέων επιστημονικών προβλημάτων, την καθοδήγηση στον εντοπισμό και την έρευνα των αρχειακών πηγών, τον εξοπλισμό των φοιτητών με τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στις βασικές κατευθύνσεις των Ιστορικών και Αρχαιολογικών Σπουδών, καθώς και της Λαογραφίας. Οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στη Δημόσια και την Ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση, στην αρχαιολογική υπηρεσία, σε μουσεία και σε άλλους πολιτιστικούς φορείς, όπως επίσης και σε ερευνητικά κέντρα. Μπορούν επίσης να συνεχίσουν για μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαρκούν οχτώ εξάμηνα και οδηγούν στη λήψη **Πτυχίου Κατεύθυνσης:**

1. Ιστορικών Σπουδών 2. Αρχαιολογικών Σπουδών

Ο χρόνος εγγραφής των πρωτοετών ορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Παιδείας. Αφού γίνει η εγγραφή, ο φοιτητής παίρνει από τη Γραμματεία: την πανεπιστημιακή ταυτότητα, το δελτίο ειδικού εισιτηρίου και το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης.

Εκτός από τον αριθμό των εισαγομένων με τις Γενικές Εξετάσεις, εγγράφονται (σε ποσοστό που προσδιορίζει ο νόμος) ύστερα από ειδικές εξετάσεις και όσοι ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες: "Έλληνες του εξωτερικού, παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό, Κύπριοι, αλλοδαποί, ομογενείς υπότροφοι, άτομα με ειδικές ανάγκες. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό). Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για τη διδασκαλία και 2-3 εβδομάδες για τις εξετάσεις. Κάθε εβδομαδιαίο τρίωρο μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει στις 10 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 10 Φεβρουαρίου και λήγει στις 20 Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, έτσι ώστε να συμπληρώνεται ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου διενεργούνται εξετάσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος οι φοιτητές που δήλωσαν και παρακολούθησαν τα αντίστοιχα μαθήματα. Το Σεπτέμβριο κάθε χρόνου διενεργούνται επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων.

Η βαθμολογία καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να οργανώσει γραπτές ή, κατά την κρίση του, και προφορικές εξετάσεις. Στη βαθμολογία μπορεί να συνυπολογιστεί και η εμπόνηση φροντιστηριακής εργασίας (πάλι κατά την κρίση του διδάσκοντα). Το πρόγραμμα διδασκαλίας, καθώς και εκείνο των εξετάσεων, καταρτίζεται από επιτροπή η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις προτάσεις των φοιτητών για μια σωστή κατανομή των ωρών διδασκαλίας και των εξετάσεων (π.χ. να μη συγκεντρώνονται τα μαθήματα στις αρχές της εβδομάδος, να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας ενός διδάσκοντος με τις ώρες άλλου, να μη συμπίπτουν τα μαθήματα κατά τις εξετάσεις, αλλά να υπάρχουν τα απαιτούμενα χρονικά διαστήματα κ.λπ.).

Στο προπτυχιακό πρόγραμμα συνυπάρχουν μαθήματα κορμού και μαθήματα ύλης (υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά), τα μαθήματα των ξένων γλωσσών (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) και τα μαθήματα που προσφέρονται από τα μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων.

Η εκπαίδευση συμπληρώνεται με σεμινάρια-συνέδρια, διαλέξεις Ελλήνων και ξένων επιστημόνων, εργασίες και ειδικά μαθήματα (σχέδιο-φωτογραφία). Παράλληλα οι φοιτητές συμμετέχουν σε ανασκαφές, επιτόπιες έρευνες, επισκέψεις σε μουσεία, σε ασκήσεις και μελέτες αρχαιικών συλλογών κ.λπ.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ECTS)

Το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων βασίζεται στο φόρτο εργασίας, τον οποίο απαιτείται να καταβάλει κάθε φοιτητής, για να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους ενός προγράμματος σπουδών. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που πρέπει να έχει συγκεντρώσει ένας φοιτητής για την απόκτηση πτυχίου είναι 240.

Στα μαθήματα που προέρχονται από τα Τμήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Φιλολογίας αντιστοιχούν στο καθένα 5 πιστωτικές μονάδες. Στα μαθήματα «Εισαγωγή στη Φιλοσοφία», «Ιστορία της Φιλοσοφίας» και «Παιδαγωγικά» αναλογούν 4 πιστωτικές μονάδες και στις ξένες γλώσσες από 0,5 πιστωτικές μονάδες αντίστοιχα .

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ:

Στο πλαίσιο των μαθημάτων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές στις οποίες η συμμετοχή των φοιτητών είναι υποχρεωτική.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ:

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εντάσσονται δύο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Master) και την απονομή διδακτορικού διπλώματος.

1. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μεσαιωνικών Σπουδών
2. Διατομεακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ:

Εργαστήριο Βυζαντινής Ιστορίας (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Εργαστήριο Αρχαιολογίας (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας και Τέχνης)

Εργαστήριο Λαογραφίας (Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Προβιομηχανικής Τεχνολογίας (Τομέας Λαογραφίας) Τηλ.: 2651095113

Εργαστήριο Προφορικής Ιστορίας και Ιστοριών Ζωής (Τομέας Νεότερης Ιστορίας και Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Πληροφορικής (για τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές) Τηλ.: 2651095156

ΜΟΥΣΕΙΑ:

Μουσείο Εικμαγείων και Αντιγράφων έργων της Αρχαίας Τέχνης.

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο (web:<http://folklore-museum.uoi.gr>)

Μουσείο Τυπογραφίας.

Στεγάζονται στην Πανεπιστημιούπολη, στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ :

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαθέτει πλούσια βιβλιοθήκη με μονογραφίες και συλλογικούς τόμους από την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία καθώς και περιοδικά σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Τα παραπάνω, μαζί με τις σειρές παλαιούτων και σπανίων εκδόσεων, που προέρχονται από δωρεές (Μητροπολίτη Κορυτσάς Ευλογίου Κουρίλα, Σοφίας Αντωνιάδου, Δημοκρατίας Ηλιάδου, Ευρυδίκης Κοντολέοντος, Δημήτρη Λουλέ, Κωνσταντίνου Μέρτζιου, Δημητρίου Πετροπούλου, Χρήστου Πράτσια, Ιωάννη Τσανάνα, Σεραφείμ Χαριτωνίδη κ.ά.) και αγορές, στεγάζονται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου όπου ολόκληρη η πανεπιστημιακή κοινότητα έχει ελεύθερη πρόσβαση (εκτός από τις ειδικές συλλογές, βλ. Εσωτερικό κανονισμό).

Στους οικείους Τομείς του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας στεγάζονται επίσης τα εξής Αρχεία:

α. Αρχείο ανασκαφών Ηπείρου «Σωτήρη Δάκαρη» (Τομέας Αρχαιολογίας).

β. Αρχεία Εφετείου και Υποθηκοφυλακείου Ιωαννίνων. Συμβολαιογραφικά έγγραφα, εκκλησιαστικά και μοναστηριακά αρχεία, αρχείο δημοτικού νοσοκομείου «ΕΛΠΣ» Αθηνών, οικογενειακά αρχεία καθώς και πλούσιο φωτογραφικό και άλλο έντυπο υλικό, όπως ημερολόγια, εφημερίδες ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων).

γ. Λαογραφικό Αρχείο με πρωτογενές, αδημοσίευτο χειρόγραφο υλικό από ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο και την Κύπρο (Τομέας Λαογραφίας).

δ. Αρχείο Εθνοτοπικών και Πολιτιστικών Συλλόγων (Τομέας Λαογραφίας).

ε. Μουσικολογικό Αρχείο (Τομέας Λαογραφίας)

Δ Ι Ο Ι Κ Η Σ Η Τ Ο Υ Τ Μ Η Μ Α Τ Ο Σ

1. Πρόεδρος

2. **Γενική Συνέλευση.** Αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ, εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 50% και εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 15% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π, ΕΤΕΠ, όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

3. **Διοικητικό Συμβούλιο.** Αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αναπληρωτή πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π./Ε.Τ.Ε.Π., όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

4. Γραμματεία Τμήματος

Δέχεται τους φοιτητές για κάθε γραμματειακή υποστήριξη και παροχή πληροφοριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και διεκπεραιώνει τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Στεγάζεται στο μεταβατικό κτήριο της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και λειτουργεί καθημερινά. Δέχεται τους φοιτητές Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή από τις 10 π.μ. έως τις 1 μ.μ. (τηλ. 26510 97181, email: gramisar@cc.uoi.gr).

Πρυτανεία:

Πρύτανης, Τριαντάφυλλος Αλμπάνης

Αντιπρυτάνεις, Γεώργιος Καψάλης, Ισαάκ Λαγαρής, Βενετσάνος Μαυρέας

Κοσμητεία:

Κοσμήτορας, Αθανάσιος Αγγέλου

Προεδρία Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας:

Πρόεδρος, Κατερίνη Λιάμπη

Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Λώλος

Γραμματέας, Θεοδώρα Θεοχάρη

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Ιστορία – Λαογραφία (63 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	9
Ρωμαϊκή Ιστορία	6
Βυζαντινή Ιστορία	9
Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	12
Βαλκανική Ιστορία	6
Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	9
Λαογραφία	9
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 63

β) Αρχαιολογία (18 δ.μ)

Προϊστορική Αρχαιολογία	3
Κλασική Αρχαιολογία	3
Βυζαντινή Αρχαιολογία	3
Ιστορία της Τέχνης	3
Και από τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα κατά την προτίμηση του φοιτητή	6
Σύνολο δ.μ	<hr/> 18

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (27 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία	3
Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 27

2. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (36 δ.μ)*

<i>A' ομάδα:</i> Μαθήματα των Τομέων Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας, 15 Νεώτερης Ιστορίας και Λαογραφίας (Ιστορία, Επιγραφική, Λαογραφία)	
<i>B' ομάδα:</i> Κλασική Φιλολογία (Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά), Νεοελληνική και Μεσαιωνική Φιλολογία, Γλωσσολογία	9
<i>Γ' ομάδα:</i>	
1. Αρχαιολογία (Φιλοσοφία, Ψυχολογία και Παιδαγωγικά από το 9 Φ.Π.Ψ.)*	
2. Μαθήματα άλλων Σχολών**	3
Σύνολο δ.μ.	<hr/> 36
Εένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	<hr/> 156

* Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα της Γ' ομάδας δεν μπορεί να παρακολουθήσει πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων. Με απόφαση της υπ' αριθμόν 327/12-5-2010 Γ. Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας συνιστάται προσωρινά στους φοιτητές να μην επιλέγουν μαθήματα από το Φ.Π.Ψ., προς αποφυγήν προβλημάτων σχετικά με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων και μέχρι να λυθούν ζητήματα σχετικά με το πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας.

** Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Επ. Υπ.	=	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
ΙΑ	=	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ιστ	=	Ιστορική Κατεύθυνση
Πτ	=	Επί πτυχίω
ΠΤΔΕ	=	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σ	=	Σεμινάριο
Υπ.	=	Υποχρεωτικό
Φ	=	Τμήμα Φιλολογίας
ΦΠΨ	=	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
δ.μ.	=	διδασκτικές μονάδες

* Τα μαθήματα που έχουν αστερίσκο (*) δεν διδάσκονται για το αναφερόμενο εξάμηνο είτε λόγω εκπαιδευτικής ή άλλης μορφής άδειας του διδάσκοντος, είτε λόγω πρόσθετων διοικητικών καθηκόντων είτε λόγω διδασκαλίας σε μεταπτυχιακά σεμινάρια του Τμήματος.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Αρχαιολογία (63 δ.μ.)

Προϊστορική Αρχαιολογία	15
Κλασική Αρχαιολογία (ή Ρωμαϊκή)	18
Βυζαντινή Αρχαιολογία (ή Μεταβυζαντινή)	18
Ιστορία της Τέχνης	12
Σύνολο δ.μ	<hr/> 63

β) Ιστορία – Λαογραφία (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3
Ρωμαϊκή Ιστορία	3
Βυζαντινή Ιστορία	3
Νεώτερη Ελληνική Ιστορία	3
Ευρωπαϊκή Ιστορία	3
Βαλκανική Ιστορία	3
Λαογραφία	3
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 24

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία ή Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 24

3. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (33 δ.μ.)*

<i>A' ομάδα:</i> μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	12
<i>B' ομάδα:</i> μαθήματα Κλασικής Φιλολογίας (Αρχαία ή Λατινικά)	6
<i>Γ' ομάδα:</i> μαθήματα Ιστορίας, Επιγραφικής, Λαογραφίας, Νεοελληνικής Φιλολογίας και Γλωσσολογίας, Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας και Παιδαγωγικών από το Φ.Π.Ψ.*.	12
<i>Μαθήματα άλλων Σχολών**</i>	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 33
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	<hr/> 156

* Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα της Γ' ομάδας δεν μπορεί να παρακολουθήσει πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων. Με απόφαση της υπ' αριθμόν 327/12-5-2010 Γ. Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας συνιστάται προσωρινά στους φοιτητές να μην επιλέγουν μαθήματα από το Φ.Π.Ψ., προς αποφυγήν προβλημάτων σχετικά με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων και μέχρι να λυθούν ζητήματα σχετικά με το πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας.

** Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α Κ Ο Ρ Μ Ο Υ

A' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές
3. Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία
4. Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία
5. Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ιστορία
6. Εισαγωγή στη Λαογραφία
7. Αρχαία Ελληνικά
8. Ξένη Γλώσσα

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία
3. Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές
4. Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης Τέχνης
5. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία
6. Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
7. Λατινικά
8. Ξένη γλώσσα

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Η Σ Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η Σ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Βαλκανική Ιστορία
4. Ρωμαϊκή Ιστορία
5. Λαογραφία
6. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
7. Νεοελληνική Λογοτεχνία
8. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
3. Προϊστορική ή Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Βυζαντινή Ιστορία
3. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
4. Εισαγωγή στη Βυζαντινή
Λογοτεχνία
5. Επιγραφική
6. Ξένη Γλώσσα

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
3. Κλασική Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Β'
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παιδαγωγικά
2. Λαογραφία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
5. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
ή Μεσαιωνική Λογοτεχνία
6. Ιστορία της Τέχνης
7. Ξένη γλώσσα

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
5. Ιστορία Νεότερης Τέχνης
6. Επιγραφική
7. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Ιστορία της Τέχνης
5. Εισαγωγή στην Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
6. Επιλογή από ομάδα Β'

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Παιδαγωγικά
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Κλασική Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Γ'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
131	Ιστορία των θεσμών της Αρχαίας Σπάρτης	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Ε' (Υπ.), Φιλ.
114	Ο Ξενοφών και η Σπάρτη	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
103	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	Κ. ΛΙΑΜΠΗ - Α. ΖΑΝΝΗΣ	Α' (Υπ.)
110	Ιστορία της Θράκης: από την εποχή του ελληνικού αποικισμού ως την κατάκτηση από τον Φίλιππο Β' (7 ^{ος} -4 ^{ος} αι. π.Χ.).	Α. ΖΑΝΝΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
154	Επιγραφές Ηπείρου	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
155 Α	Από την αρχαία κοινωνία: οι σύλλογοι (τα κοινά)	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
172γ	Η περίοδος της Ηγεμονίας (27 π.Χ. – 235 μ.Χ.): γενική επισκόπηση	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Γ' (Υπ.)
193	Οι δίκες του Ιησού και του Αποστόλου Παύλου: η Καινή Διαθήκη ως πηγή για τη ρωμαϊκή διοίκηση της Μέσης Ανατολής	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
273	Φραγκοκρατία	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
257	Κάστρα Πελοποννήσου	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
211	Η αυτοκρατορία της Νίκαιας (1204 - 1261)	Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε' (Υπ.), (Ιστ.)

240	Ο Βυζαντινός Μοναχισμός (Σ)	Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	(ΕΥ) Ε', Ζ', Πτυχίο
249	Το Βυζάντιο και οι Ούγγροι μέσα από τις πηγές	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
201	Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές (Εκδρομή)	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Α' (Υπ.)
238	Κωνσταντινούπολη: η πόλη και η κοινωνία (Εκδρομή)	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.) και Φιλολογίας
292	Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές σπουδές	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
296	Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
204	Η μέση βυζαντινή περίοδος Α' (610-843)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε' (Υπ.), Φιλ.
250	Βυζάντιο και Δύση το 12 ^ο αιώνα	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
313	Βαλκανική Ιστοριογραφία (19 ^ο ς – 20 ^ο ς αιώνες)	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Γ' (Υπ.)
315	Αιρέσεις στα Βαλκάνια τον ύστερο Μεσαίωνα	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
401	Εισαγωγή στην ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης (4 ^ο ς – 15 ^ο ς αι.)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Α' (Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 131 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Το πολίτευμα της Σπάρτης. Η μεγάλη ρήτρα. Οι βασιλείς. Η γερουσία και οι έφοροι. Η απέλλα. Οι κοινωνικές ομάδες. Η διδασκαλία γίνεται με βάση τις πηγές και κυρίως την «Λακεδαιμονίων Πολιτεία» του Ξενοφώντος και το βίο του Πλουτάρχου «Λυκούργος».

ΙΑΕ 114 Ο ΞΕΝΟΦΩΝ ΚΑΙ Η ΣΠΑΡΤΗ (Σ)

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Στο σεμινάριο θα εξετασθούν και θα συζητηθούν θέματα που σχετίζονται τόσο με τους πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς της Αρχαίας Σπάρτης όσο και με κάποιες πολιτικές προσωπικότητες της.

Πηγή μας θα αποτελέσει ο Ξενοφών και ειδικότερα τὰ έργα: (*Ἑλληνικά, Λακεδαιμονίων Πολιτεία και Ἀγησίλαος*).

Το σεμινάριο απευθύνεται σε μικρό αριθμό φοιτητών. Οι φοιτητές θα πρέπει, πριν δηλώσουν το μάθημα, να έρθουν σε συνεννόηση με την διδάσκουσα.

ΙΑΕ 103 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ – Α. ΖΑΝΝΗΣ)

Στο μάθημα εξετάζεται η πολιτική ιστορία της Ελλάδος από την άθοδο των Πρωτοελλήνων μέχρι και το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Βασικούς άξονες θα αποτελέσουν, η επισκόπηση των χρονικών, αλλά και των θεματικών ενοτήτων (βαθμιαία διαμόρφωση και εξέλιξη των πολιτευμάτων, θεσμοί, κοινωνική και οικονομική διάρθρωση των πόλεων – κρατών). Παράλληλα θα παρουσιασθούν οι αρχαίες πηγές (φιλολογικές, επιγραφικές, νομισματικές) και θα συζητηθούν οι μέθοδοι προσέγγισης και αξιολόγησής τους.

ΙΑΕ 110 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΥ ΩΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΙΛΙΠΠΟ Β' (7^{ος} - 4^{ος} αι. π.Χ.).

(Α. ΖΑΝΝΗΣ)

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της ιστορίας των ελληνικών πόλεων και των γηγενών φύλων της αρχαίας Θράκης από την περίοδο του ελληνικού αποικισμού (7^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.) έως και την κατάκτηση της περιοχής από τον βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Β' (340 π.Χ.). Το μάθημα περιλαμβάνει κριτική πραγμάτευση των φιλολογικών, επιγραφικών και νομισματικών πηγών, καθώς

και των πρόσφατων αρχαιολογικών ευρημάτων που έρχονται στο φως στο σταυροδρόμι της Θράκης, όπου οι Έλληνες επηρέασαν με καταλυτικό τρόπο την διαμόρφωση των ιστορικών, πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων. Συγκεκριμένα, θα εξετασθούν οι συνθήκες ίδρυσης των ελληνικών αποικιών, τα φύλα των Θρακών και τα βασίλειά τους - με κυριότερο το βασίλειο των Οδρυσών - και οι σχέσεις τους με τους ελληνικές πόλεις. Το μάθημα επικεντρώνεται επιπλέον στις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές εξελίξεις που καθόρισαν την ιστορία του γεωγραφικού χώρου της Θράκης κατά την κατάκτηση της περιοχής από τους Πέρσες, ακολούθως κατά την δραστηριοποίηση των Αθηναίων στο πλαίσιο της Α' και της Β' Αθηναϊκής Συμμαχίας και τέλος, κατά την κατάκτηση της Θράκης από τους Μακεδόνες επί Φιλίππου Β'. Εργασίες προαιρετικές.

ΕΠΙ 154 ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(B. KONTOPINΗ)

α) Επισκόπηση της ιστορίας της Ηπείρου από την προϊστορική περίοδο έως την κατάκτηση από τους Ρωμαίους. β) Μελέτη επιγραφών σχετικών με την Ιστορία, τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο της Ηπείρου από την εποχή της βασιλείας έως και την αυτοκρατορική περίοδο. Σχολιάζονται οι πολιτικοί και στρατιωτικοί θεσμοί του βασιλείου των Μολοσσών και του κοινού των Ηπειρωτών, των φύλων καθώς και ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την κοινωνία της Ηπείρου θέματα, όπως η θέση των γυναικών και διαδικασίες απελευθέρωσης δούλων. γ) Μελέτη εκτύπων.

Εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων οι επιγραφές αλλάζουν κάθε χρόνο.

ΕΠΙ 155 Α ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ (ΤΑ ΚΟΙΝΑ)

(B. KONTOPINΗ)

Εξετάζονται οι διάφορες φάσεις της εξέλιξης του διαδεδομένου σε όλο τον ελληνικό κόσμο φαινομένου των συλλόγων, οι μορφές (οργάνωση, έρανοι, θιασοί κλπ.) και τα είδη τους (θρησκευτικοί, επαγγελματικοί κλπ.), η δομή και οι θεσμοί τους (άρχοντες, μέλη, η συμμετοχή γυναικών κλπ.) και, τέλος, ο ρόλος τους με τις ποικίλες δραστηριότητές τους (εορτές, αγώνες). Μελετάται με έμφαση, με την βοήθεια και των αρχαιολογικών στοιχείων, το σημαντικώτατο θέμα των νεκροταφείων των συλλόγων και των ταφικών εθίμων τους. Μελέτη εκτύπων.

ΙΡΩ 172γ Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ (27 π.Χ.-235 μ.Χ.): ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

(Ι.ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Ο Αύγουστος και η μετάβαση από την *Respublica* στην Ηγεμονία. Εσωτερική και εξωτερική πολιτική των τεσσάρων δυναστειών: Ιουλιο-Κλαυδιανών, Φλαβίων, Αντωνίνων και Σεβήρων. Κοινωνική και οικονομική διαστρωμάτωση του πληθυσμού της αυτοκρατορίας.

IPΩ 193 ΟΙ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ: Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΩΣ ΠΗΓΗ ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ (Ι.ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Η ρωμαϊκή παρουσία στην Παλαιστίνη μέχρι την ηγεμονία του Τιβερίου. Το καθεστώς της Κοίλης Συρίας. Το σύστημα της Τετραρχίας και η ρωμαϊκή διοίκηση μιας *procuratoria* επαρχίας όπως η Ιουδαία.. Η δίκη του Ιησού: σύγκρουση νόμων. Ο ρόλος του Σανχεντρίν (Συνεδρίου). Ο Παύλος ενώπιον των ρωμαϊκών αρχών: *provocatio* ή *appellatio*;

Σεμιναριακό μάθημα, με εκπόνηση γραπτής εργασίας. Απαιτείται τουλάχιστον στοιχειώδης κατανόηση της Λατινικής γλώσσας και πολύ καλή γνώση μιας από τις παρακάτω σύγχρονες γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά.

IBY 273 ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ (Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Φράγκους. Οι Έλληνες υπό τη Φραγκική κυριαρχία. Λατινική εκκλησία. Ορθόδοξος κλήρος.

IBY 257 ΚΑΣΤΡΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Κάστρα μέσης και ύστερης Βυζαντινής περιόδου. Ιστορία, τοπογραφία, περιγραφή, κάστρα πόλεως, καθαρά φρούρια. Θέση κοντά σε δρόμους. Σχέση με το εδαφικό ανάγλυφο.

IBY 211 Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ (1204-1261) (Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο μάθημα γίνεται μία συστηματική και σε βάθος μελέτη της περιόδου 1204-1261. Εξετάζεται το μεγάλο θέμα της Δ' Σταυροφορίας και οι συνέπειές της στο βυζαντινό κόσμο. Μελετάται η σύσταση και η εξάπλωση της Αυτοκρατορίας της Νίκαιας μέχρι την αποκατάσταση του 1261. Διερευνώνται θέματα σχετικά με την κοινωνία, την οικονομία, την πνευματική ανάπτυξη, την εσωτερική και εξωτερική πολιτική και την Εκκλησία.

Στο Φροντιστήριο του μαθήματος γίνεται μελέτη και ιστορική ανάλυση κειμένων των ιστορικών Νικήτα Χωνιάτη, Γεωργίου Ακροπολίτη, Γεωργίου Παχυμέρη και του χρονογράφου Θεοδώρου Σκουταριώτη κ.ά.

IBY 240 Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ (Σ)

(Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο Σεμινάριο εξετάζεται η εμφάνιση και η εξάπλωση του μοναχισμού, οι τύποι της μοναστηριακής οργάνωσης, τα μοναστηριακά τυπικά, η εμπλοκή των μοναχών στα πολιτικά και θρησκευτικά ζητήματα που απασχολούν τη βυζαντινή αυτοκρατορία, όπως η Εικονομαχία, η Ένωση των Εκκλησιών κλπ.

Οι φοιτητές παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα και αναλαμβάνουν και παρουσιάζουν εργασίες, για τη σύνθεση των οποίων είναι αναγκαία η γνώση μιας ξένης γλώσσας.

Απαιτείται συνεννόηση με τον διδάσκοντα πριν από την επιλογή του μαθήματος.

IBY 249 ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΟΥΓΓΡΟΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ. (Σ)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου σεμιναριακού μαθήματος, θα γίνει μία ανασκόπηση των σχέσεων ανάμεσα στο Βυζάντιο και στο μεσαιωνικό Ουγγρικό κράτος, και θα εξετασθούν σχετικές επιλεγμένες πηγές. Έμφαση θα δοθεί στις Ουγγρικές πηγές, οι οποίες είναι γραμμένες στα Λατινικά. Προϋπόθεση η καλή γνώση τουλάχιστον μία ξένης γλώσσας. Η απαλλακτική θα γίνει με την εκπόνηση εργασίας, τα πορίσματα της οποίας θα παρουσιασθούν προφορικά σε συνάντηση όλων των σεμιναριακών ομάδων της Βυζαντινής Ιστορίας.

IBY 201 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Ιστορία των βυζαντινών σπουδών. Γενική βιβλιογραφική ενημέρωση, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές σειρές και εκδόσεις. Ιστορικό πλαίσιο της Βυζαντινής Ιστορίας. Πηγές και είδη τους. Η μετάβαση από την ύστερη Αρχαιότητα στους Βυζαντινούς χρόνους. Παρουσίαση των πολιτικών και πολιτειακών θεσμών. Βασικά στοιχεία διοικητικής οργάνωσης του Βυζαντίου. Γενική παρουσίαση της βυζαντινής κοινωνίας. Ο ρόλος του χριστιανισμού. Επιδράσεις και σχέσεις με άλλους λαούς. Σημαντικά γεγονότα σταθμοί στην ιστορία του Βυζαντινού Κράτους. Την τρίτη ώρα κάθε μαθήματος ιστορική προσέγγιση διαφορετικών κάθε φορά πηγών της βυζαντινής ιστορίας και ερμηνείας τους.

Προβλέπεται εκτός ημερών μαθημάτων επίσκεψη στο Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων και εκδρομή στην Άρτα και στη Νικόπολη.

IBY 238 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ: Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Σ)

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Στο συγκεκριμένο σεμινάριο θα γίνει διαπραγμάτευση διαφόρων θεμάτων που αφορούν στην οργάνωση της ζωής και της κοινωνικής δραστηριότητας καθώς επίσης και στους θεσμούς της Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας του Βυζαντινού Κράτους.

Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές θα παρουσιάσουν τις εργασίες τους.. Σχεδιάζεται επίσης εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη που θα οργανώσει ο διδάσκων.

IBY 292 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟΑΡΑΒΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Εισαγωγικές παρατηρήσεις – ορισμοί. Κέντρα ερεύνης - Ινστιτούτα. Εγκυκλοπαιδείες, εγχειρίδια, συλλογές κειμένων και επιστημονικά περιοδικά. Εργαλεία έρευνας και πηγές. Τομείς και πεδία ειδίκευσης. Αποσπάσματα από Άραβες ιστορικούς και γεωγράφους για τους Έλληνες, την ιστορία τους και τον πολιτισμό τους. Ο «αραβικός Ελληνισμός» και η ανάπτυξη των ελληνοαραβικών σπουδών.

IBY 297 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΑΒΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο μάθημα θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Το ιστορικό πλαίσιο της μετάφρασης έργων της ελληνικής γραμματείας στα Αραβικά: λόγοι και παράγοντες που συνετέλεσαν στην ενασχόληση των Αράβων με έργα της ελληνικής διάνοησης· η δημιουργία του μεταφραστικού κινήματος· πάτρωνες και μεταφραστικές περίοδοι· ομαδοποιήσεις των μεταφράσεων και η τεχνική τους· η σημασία και η επίδραση της ελληνικής διάνοησης στην Ισλαμική σκέψη καθώς και στη διαμόρφωση των επιστημών στην αραβική γλώσσα· παραδείγματα από έργα αραβόφωνων μουσουλμάνων στοχαστών.

IBY 204 Η ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' (610-843)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Παρουσίαση της κρατικής οργάνωσης και διοίκησης του βυζαντινού κράτους κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο με παράλληλη αναφορά των σημαντικότερων πηγών (ιστοριογραφικών και μη). Γίνεται αναφορά και στα πολιτικά γεγονότα, τη βυζαντινή πολιτιστική επίδραση, τις σχέσεις με τη Δύση, τη θρησκευτική πολιτική των βυζαντινών αυτοκρατόρων μέσω της μελέτης σχετικών πηγών.

IBY 250 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΔΥΣΗ ΤΟ 12^ο ΑΙΩΝΑ

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο σεμινάριο θα διερευνηθεί η διαμόρφωση της μεσαιωνικής πολιτικής αυτοκρατορικής ιδεολογίας, καθώς και η φύση της βυζαντινής επίδρασης στις ιδεολογικές διεργασίες της δυτικής αυτοκρατορικής αυλής. Κατά την περίοδο αυτή, που η αυτοκρατορική αυλή των Στάουφερ προβληματίζεται για τις ιδεολογικές-πολιτικές βάσεις της εξουσίας της, η βυζαντινή αυτοκρατορία στρέφει το ενδιαφέρον της στο πολιτικό γίγνεσθαι της Δύσης, εντατικοποιεί τις επαφές της με τη Δυτική Αυτοκρατορία και εμπλέκεται στη σύγκρουση μεταξύ αυτοκράτορα και Ρωμαίου ποντίφηκα. Σημείο τριβής μεταξύ Δύσης και Ανατολής ήταν το *regnum italicum* και συγκεκριμένα τα εδάφη της νότιας Ιταλίας και Σικελίας, ενώ σημαντικό ρόλο στις σχετικές συναλλαγές έπαιξαν το νορμανδικό βασίλειο και ο πάπας. Η προσέγγιση των όποιων θεμάτων θα γίνεται μέσω της αξιοποίησης βυζαντινών και δυτικών μεσαιωνικών πηγών.

IBA 313 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (19^{ος}-20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Μέσα από κείμενα βαλκάνιων ιστορικών, διερευνώνται τα κυριότερα ζητήματα που αφορούν την παραγωγή της ιστορικής γνώσης ενόψει της δημιουργίας του εθνικού κράτους και στο πλαίσιο των κρατικών θεσμών, την επαγγελματοποίηση του ιστορικού και στην κοινωνική λειτουργία της Ιστορίας ως συστατικού του πολιτικού λόγου, κατά το πρότυπο των ιστοριογραφιών των ευρωπαϊκών εθνικών κρατών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται α) στην ανάδειξη του (εθνικού) μεσαιωνικού παρελθόντος, β) στη θεσμοθέτηση της Μεσαιωνικής ιστορίας ως ιδιαίτερου αντικειμένου έρευνας και διδασκαλίας και γ) στη διάχυσή της σε ευρύτερα στρώματα μέσω σχολικών εγχειριδίων, ιστορικών μονογραφιών, ημερήσιου/ περιοδικού τύπου, εθνικών εορτών κ.λπ.

IBA 315 ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΤΟΝ ΥΣΤΕΡΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Από τον 4^ο αιώνα και μετά οι κοινωνικές και περιφερειακές «διακρίσεις» απέκτησαν κυρίως θρησκευτικό περιεχόμενο. Οι δμιστικές (μανιχαϊστικές) αιρέσεις, ειδικότερα ο Βογομιλισμός, μια ηπιότερη μορφή του Παυλιανισμού, ως απόκλιση από την κυρίαρχη εκδοχή της ορθοδοξίας, αποτέλεσαν τη σημαντικότερη αιτία «διακρίσεων» στο Μεσαίωνα. Η δίωξη των Βογομιλών και των Παυλιανών στα κράτη της Βαλκανικής δεν στόχευε τόσο στη φυσική εξόντωσή τους, όπως συνέβη στη Δύση με τους Καθαρούς. Το κοινωνικό πρόβλημα που ανέκυψε, αντιμετωπίστηκε από όλα τα Βαλκανικά κέντρα εξουσίας κυρίως με συμβολικούς τρόπους αποκλεισμού των αιρετικών και με

προσπάθειες για επανένταξή τους στο ορθόδοξο ποίμνιο. Το θέμα μέσα από κειμενικές και αρχαιολογικές πηγές.

ΙΕΠ 401 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΔΥΣΗΣ (4^{ος}–15^{ος} αι.)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα αυτό αποτελεί μία σύντομη ανασκόπηση της ιστορικής και πολιτισμικής εξέλιξης στη δυτική Ευρώπη κατά τη διάρκεια της μεσαιωνικής περιόδου. Θα εξετάσουμε τις επιπτώσεις της εγκατάστασης των γερμανικών φύλων στα ρωμαϊκά εδάφη, την άνοδο της παποσύνης, τις περιφερειακές περιοχές όπως η Αγγλία και η Ιβηρική, την ύπαρξη δύο αυτοκρατοριών, τις Σταυροφορίες, και τις εξελίξεις στο μοναστιό, πολιτιστικό και οικονομικό τομέα.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ▪**

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜ.
ΙΝΕ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
354	Ιστορία των γυναικών στην Ελλάδα, 19 ^{ος} – 20 ^{ος} αιώνας	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
355	Θέματα Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Κοινότητες-συντεχνίες-εμπόριο.	Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
♦	Οθωμανική ιστορία	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	
393	Ιστορία του ελληνικού κράτους: κοινωνία, οικονομία, πολιτική 1830-1920	Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ	Γ' (Υπ.)
401	Κατοχή-Αντίσταση-Εμφύλιος Πόλεμος: Ελληνική Ιστορία, 1941-1949	Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
429	Η περίοδος του ιμπεριαλισμού και της αποικιοκρατίας	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ, ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
430	Προβλήματα και απόψεις γύρω από τις επαναστάσεις τον 19ο αι.	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
444	Η Ευρώπη του 20 ^{ου} αιώνα	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	Γ' (Υπ.)

▪ Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

♦ Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

INE 354 **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 19^οΣ – 20^οΣ ΑΙΩΝΑΣ**

(Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Το μάθημα εισάγει στην ιστοριογραφία αναλύοντας το πως η ιστορία των γυναικών διαμορφώθηκε ως διακριτός κλάδος της σύγχρονης κοινωνικής ιστορίας διεθνώς. Με ειδική αναφορά στην Ελλάδα, παρουσιάζεται η ιστορία των γυναικών στην σύγχρονη Ελλάδα. Εξετάζονται ειδικότερα ζητήματα όπως: η εκπαίδευση των γυναικών και οι διαφοροποιημένοι στόχοι της, η εργασία των γυναικών και οι διακρίσεις τις οποίες υφίστανται σε όλους τους εργασιακούς χώρους (στο χωράφι, στο εργοστάσιο, στις υπηρεσίες), οι κοινωνικοί καταμερισμοί, η σταδιακή συγκρότηση της φεμινιστικής συνείδησης και του γυναικείου κινήματος, το αίτημα για την απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων και η ενσωμάτωση των γυναικών στο ελληνικό πολιτικό σύστημα, η υιοθέτηση από το κράτος μιας κοινωνικής πολιτικής που βασίζεται σε διακρίσεις φύλου.

INE 355 **ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ-ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ-ΕΜΠΟΡΙΟ.** (Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

α) Κοινότητες: Ο θεσμός των κοινοτήτων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Προνόμια, αυτονομία και αυτοδιοίκησή τους. Κατανομή και εισπραξη φόρων. β) Συντεχνίες: Εμφάνιση, άνθηση και παρακμή του συντεχνιακού συστήματος. Οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές δραστηριότητες των συντεχνιών. γ). Εμπόριο: Οργάνωση και διεξαγωγή του εμπορίου. Τρόποι διευκόλυνσής του. Εμπορική συντροφία, καταστιχογραφία, ασφάλεια και πρόβλεψη. Χαρτογράφηση των σημαντικότερων εμπορικών κέντρων στον ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό.

INE 393 **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ, 1830-1920**

(Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ερμηνεία της διάρθρωσης και εξέλιξης του ελληνικού κράτους από την ίδρυσή του ως τον πρώιμο 20^ο αιώνα. Ο όρος κράτος θα χρησιμοποιηθεί ως ένα κέντρο εστίασης ώστε να αναλυθούν οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές και πολιτικές σταθερές και μεταβαλλόμενες δομές της ελληνικής πραγματικότητας. Θα μας απασχολήσουν θέματα όπως η Ναυτιλία, η Διασπορά, τα Κράτη (1750-1950), το Εθνικό Κράτος, η Εθνική Οικονομία και η

Εθνική Πολιτική (1827-1863), το Κράτος, η Κοινωνία, η Οικονομία (1857-1890), Κράτος και Κοινωνικές Ιεραρχίες (1830-1955).

Επειδή ο ιστορικός χρόνος στους διάφορους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής δεν είναι ο ίδιος, τα χρονολογικά όρια (1830-1920) δεν μπορούν να είναι αυστηρά και αδιαπέραστα, αλλά θα προκύπτουν από τα, προς μελέτη, φαινόμενα.

Τέλος, στο μάθημα, θα επιχειρείται η σύγκριση της ελληνικής κοινωνίας με τις δυτικοευρωπαϊκές και τις βαλκανικές, όπου αυτό είναι δυνατό.

ΙΝΕ 401 ΚΑΤΟΧΗ-ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ-ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, 1941-1949

(Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ)

Μετά από μια εισαγωγική διερεύνηση των προβλημάτων περιοδολόγησης και ερμηνείας που παρουσιάζει η ελληνική ιστορία της δεκαετίας του '40, αναλυτικά εξετάζονται οι ακόλουθες ενότητες: Η ελληνική κοινωνία και οικονομία στη δεκαετία του '30. Ο πόλεμος και η τριπλή κατοχή: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις. Η Αντίσταση: αίτια, οργανώσεις, στόχοι, συγκρούσεις. Η απελευθέρωση, οι Βρετανοί και τα Δεκεμβριανά. Από τη Συμφωνία της Βάρκιζας ως τις εκλογές και το δημοψήφισμα του 1946. Οι αστικές δυνάμεις, 1946-1947. ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Βρετανία, Γιουγκοσλαβία, 1946-1947. Το ΚΚΕ, 1946-1947. Η γενίκευση του εμφυλίου, 1947. Οι λεπτές εσωτερικές και εξωτερικές ισορροπίες του 1948. Η ήττα του ΔΣΕ και η λήξη του εμφυλίου. Οι συνέπειες του εμφυλίου.

ΙΕΠ 429 Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Α. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ - ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Στο συγκεκριμένο μάθημα αρχικά γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην αποικιακή εξάπλωση της Ευρώπης στον κόσμο από το 16^ο αιώνα ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Η ισπανική και πορτογαλική εξάπλωση και η παρακμή τους, το ολλανδικό παράδειγμα, η ανάδυση νέων δυνάμεων και οι μορφές του αποικιακού ανταγωνισμού. Βασικό κομμάτι του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση των αποικιακών πολιτικών της Βρετανίας και της Γαλλίας κατά το 19^ο αιώνα, η ανάδυση νέων αποικιακών χωρών (Γερμανία, Ιταλία, ΗΠΑ, Ιαπωνία) καθώς και οι τρόποι αποικιακής εξάπλωσης που η κάθε χώρα εφάρμοσε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτισμικές διαστάσεις του φαινομένου. Χρονολογικό όριο της εξέτασης είναι ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και η άνοδος του αντιαποικιακού μεταπολεμικού ρεύματος.

ΙΕΠ 430 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟ 19ο ΑΙΩΝΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Οι ιδέες της γαλλικής Επανάστασης και η επίδρασή τους στις επαναστάσεις του 19^{ου} αι. Η «επανάσταση» στην Αγγλία (βιομηχανική), στο Βέλγιο, στην Πολωνία, στο Παρίσι, στη Λατινική Αμερική. Η κατάσταση στην Ευρώπη πριν από την περίοδο των επαναστατικών κινημάτων. Οι τύποι των επαναστάσεων. Η έννοια της εθνότητας και τα εθνικά κινήματα. Ανάλυση των απόψεων και των θεωριών για τις επαναστάσεις που έγιναν και γι' αυτές που δεν έγιναν. Συνέπειες των επαναστάσεων διεθνώς. Οι σοσιαλιστικές ιδέες και η επίδρασή τους στην ευρωπαϊκή κοινωνία της εποχής.

ΙΕΠ 444 Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

(Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Από τον Πρώτο παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, η διαδοχή των περιόδων κρίσεων ή «καταστροφών» και των περιόδων οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικών μεταβολών δεν εμποδίζει τον ιστορικό, αρκετά χρόνια μετά το χρονολογικό τέλος του αιώνα να αντιμετωπίσει τα γεγονότα του 20ου αιώνα με τη λογική της σύγκρουσης των δύο συστημάτων, του «καπιταλισμού» και του «σοσιαλισμού». Κρατώντας το γενικό αυτό πλαίσιο και παρακολουθώντας τη διαδοχή των γεγονότων, εξετάζονται θεματικές ενότητες όπως ο πόλεμος, η πτώση του φιλελευθερισμού, η οικονομική κρίση, η άνοδος του ναζισμού, οι επιχειρήσεις, το κοινωνικό κράτος, η αποαποικιοποίηση, η κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων, ο εθνικισμός και η συγκρότηση της Ευρώπης.

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010-2011

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
501	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Πολιτισμοί προϊστορικού Αιγαίου από την Εποχή του Λίθου ως το τέλος της Εποχής του Χαλκού	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επίθετο από Α έως Μ) Γ. ΛΩΛΟΣ (επίθετο από Ν έως Ω)	Α' (Υ)
505	Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2 ^η χιλιετία π.Χ.	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Γ' (Υ)
512*	Η Αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
513*	Η Νεολιθική έρευνα στη Βόρεια Ελλάδα	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
583*	Αττική Προϊστορία (από τη Νεολιθική μέχρι το τέλος της Χαλκοκρατίας)	Γ. ΛΩΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
601	Εισαγωγή στην κλασική Αρχαιολογία και Τέχνη (1100-31 π.Χ.)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	Α' (Υ) Α+Β Τμήμα
605	Γεωμετρική και Αρχαϊκή Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Γ' (Υ)
688*	Μεταλλοτεχνία	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
651	Ελληνιστική Τέχνη	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
680	Οικισμοί και Πόλεις στην αρχαία Ελλάδα	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
626	Αρχιτεκτονικά γλυπτά της αρχαϊκής περιόδου	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ', ΠΓ. Ιστ.-Αρχ/γίας (Επ.Υπ.)

684	Ταφικά μνημεία	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ', ΠΓ + Φιλολογίας (Επ.Υπ.)
682	Πλαστική	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
686	Κεραμική-Αγγειογραφία (Γενική Επισκόπηση	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
703	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή αρχιτεκτονική	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Γ '(Υ)
743	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες 15 ^{ος} - 16 ^{ος} αι.	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
753	Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης (Εκπαιδευτική εκδρομή)	Α. ΜΑΝΤΑΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
757	Τοπογραφία Θεσσαλονίκης	Α. ΜΑΝΤΑΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
ΙΝΤ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
816	Η Ευρωπαϊκή τέχνη από την Πρώιμη Αναγέννηση έως και το Ροκοκό (15 ^{ος} – 18 ^{ος} αι.)	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Γ '(Υ)
814	Θέματα από την Ευρωπαϊκή τέχνη 2: Οι Αυτοπροσωπογραφίες εικαστικών καλλιτεχνών από την Αναγέννηση έως και τα τέλη του 19 ^{ου} αι.	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
821	Η ευρωπαϊκή τέχνη από την Art Nouveau μέχρι τον Μεσοπόλεμο	Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Ε', (Επ.Υπ.)
826	Θέματα από την Ευρωπαϊκή τέχνη 6. Η δεύτερη ζωή των γλυπτών του Παρθενώνα: Νεωτερικές τομές στην Αισθητική Θεωρία και τις Καλλιτεχνικές Πρακτικές της Μ. Βρετανίας (1762-1938)	Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 501 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

(Γ. ΛΩΛΟΣ - Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Παρακολουθείται η εξέλιξη της Προϊστορικής Αρχαιολογίας ως ιδιαίτερου κλάδου. Αναλύονται βασικά θέματα, όπως η ορολογία, η μεθοδολογία, οι τεχνικές, τα συστήματα και οι μέθοδοι χρονολόγησης αρχαιολογικών στρωμάτων και ευρημάτων, που χρησιμοποιούνται στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Εξετάζεται η διαδοχή των πολιτισμών στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στον Αιγαϊακό χώρο κατά την Εποχή του Λίθου και κατά την Εποχή του Χαλκού (μέχρι το 1100 π.Χ. περίπου).

ΑΠΡ 505 ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ 2^η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Στο μάθημα γίνεται επισκόπηση των πολιτισμών του Αιγαϊακού χώρου, με αναφορές στις σχέσεις με τους άλλους πολιτισμούς και στις ευρύτερες εξελίξεις στη Μεσόγειο κατά τη 2η χιλιετία π.Χ. Εξετάζονται ζητήματα ιστορικής γεωγραφίας, πολιτιστικών δομών, γραφής, διοίκησης και εμπορίου, και αναλύεται η μορφή και η έκταση των επαφών μεταξύ των ανακτορικών πολιτισμών του Αιγαίου και του ευρύτερου χώρου της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου. Βιβλιογραφία στα ελληνικά και αγγλικά.

* Προαιρετική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

ΑΠΡ 512* Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Το μάθημα επικεντρώνεται στα αρχαιολογικά και, σε μικρότερο βαθμό, ανθρωπολογικά δεδομένα και προβλήματα που αφορούν στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών, από τους Αυστραλοπιθήκους (4-5 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα) μέχρι την εμφάνιση και εξάπλωση των ανατομικά σύγχρονων ανθρώπων τα τελευταία 100.000 χρόνια.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας,

ΑΠΡ 513* Η ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Αναλυτική και σε βάθος παρουσίαση των επιτευγμάτων της αρχαιολογικής έρευνας για τη νεολιθική περίοδο στη Βόρειο Ελλάδα (περίπου 6500-3000 π.Χ.). Οι διαλέξεις επικεντρώνονται τόσο στα αντικειμενικά συμπεράσματα της έρευνας όσο και στις μεθόδους που έχουν εφαρμοστεί στο πεδίο κατά τα τελευταία 20 χρόνια. Βιβλιογραφία στα ελληνικά και αγγλικά.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας,

ΑΠΡ 583* ΑΤΤΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ (ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται το προϊστορικό υπόβαθρο του λαμπρού πολιτισμού των ιστορικών χρόνων στην κεντρικότερη περιοχή του Ελληνικού κόσμου, την Αττική. Γίνεται επισκόπηση και συγκριτική εξέταση των αρχαιολογικών δεδομένων από ανασκαφές σε σπήλαια, οικισμούς και νεκροταφεία, που αφορούν στην εξέλιξη του πολιτισμού στην περιοχή των Αθηνών και στις άλλες περιοχές της Αττικής κατά την Νεολιθική Εποχή και κατά την Πρώιμη, Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού, μέχρι τους Σκοτεινούς Αιώνες.

Στο πλαίσιο των ιδιαίτερων ενοτήτων του μαθήματος, θα γίνονται αναφορές και στις σημαντικές αρχαιολογικές μαρτυρίες που προέκυψαν από ανασκαφές κατά την εκτέλεση μεγάλων έργων στην Αττική κατά την τελευταία εικοσαετία, ενώ θα δοθεί σχετική έμφαση και στη θεώρηση της αποκαλυπτόμενης (από το 2000) Μυκηναϊκής ακροπόλεως της Σαλαμίνας στην τοποθεσία Κανάκια.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 601 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (1100 - 31 π.Χ.)

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει μια εισαγωγική περιγραφή των σημαντικότερων τομέων της κλασικής Αρχαιολογίας με βάση τα γενικώς αποδεκτά δεδομένα και πορίσματα της έρευνας. Μετά από εισαγωγικές αναφορές για το πλαίσιο της κλασικής αρχαιολογίας εξετάζονται τα αντιπροσωπευτικά έργα της τέχνης σε όλες τις εκφάνσεις της: της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της κεραμικής και της μεταλλοτεχνίας. Με την παρουσίαση, την ανάλυση και την ερμηνεία του κάθε τύπου μνημείου διαγράφεται η εξελικτική πορεία της τέχνης και σκιαγραφείται η γενική εικόνα της γεωμετρικής, της αρχαϊκής, της κλασικής και της ελληνιστικής εποχής.

ΑΚΛ 605 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρακολουθήσει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής τέχνης στους πρώτους αιώνες των ιστορικών χρόνων που οριοθετούνται από το 1050 π.Χ. έως το 480 π.Χ. και είναι γνωστή στην έρευνα ως Γεωμετρική και Αρχαϊκή Περίοδος.

Η θεώρηση της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Τέχνης γίνεται μέσα από τις τρεις βασικές κατηγορίες μνημείων, την αγγειογραφία, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Επισημαίνονται τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας μνημείων και κάθε έργου των δημιουργών της ώστε να καταστεί σαφής η εικόνα της εξελικτικής πορείας της τέχνης των Γεωμετρικών και Αρχαϊκών χρόνων. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια η θεώρηση της τέχνης να δοθεί μέσα από τις ειδικές ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που σφραγίζουν τη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή Περίοδο.

ΑΚΛ 688* **ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΑ**

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Τεχνογνωσία των μετάλλων. Μέθοδοι κατασκευής μεταλλικών αντικειμένων από χαλκό, σίδηρο και άργυρο. Κατηγορίες έργων (σιεύη, όπλα, κοσμήματα, αντικείμενα καλλιπισμού κ.ά.).

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί.

ΑΚΛ 651 **ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ**

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Θίγονται προβλήματα της έρευνας. Διαγράφονται τα στάδια εξέλιξης και οι βασικοί χαρακτήρες της τέχνης των ελληνιστικών χρόνων. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά έργα γλυπτικής, κεραμικής, αγγειογραφίας, αρχιτεκτονικής, πολεοδομίας, με στόχο την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της τέχνης κάθε περιόδου (πρώιμη- μέση- ύστερη ελληνιστική).

ΑΚΛ 680 **ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ**

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Από τους οικισμούς των Σκοτεινών χρόνων στην αρχαία ελληνική πόλη-κράτος και τους μετασχηματισμούς της. Με χαρακτηριστικά παραδείγματα διαγράφεται η εξέλιξη από την εν δυνάμει ανάπτυξη των οικισμών της υστερογεωμετρικής και αρχαϊκής περιόδου στον κανονικό σχεδιασμό των πόλεων των κλασικών χρόνων (ιπποδάμειο σύστημα) έως το σχηματισμό των μεγαλουπόλεων των ελληνιστικών χρόνων.

ΑΚΛ 626* **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Τεχνοτροπική εξέταση και εικονογραφική ανάλυση των γλυπτικών συνθέσεων που απεικονίζονται στο γλυπτό διάκοσμο ναών και ναόσχημων οικοδομημάτων των αρχαϊκών χρόνων. Ανάλυση των κοινωνικών, πολιτικών και πνευματικών συνθηκών που οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης παράστασης - αφήγησης και προτεινόμενες ερμηνείες.

Οι φοιτητές συμμετέχουν με προαιρετικές εργασίες.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

ΑΚΛ 684* ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΙΜΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Εξετάζεται η μορφή των τάφων και των υπέργειων ταφικών μνημείων και σημάτων από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους ως και την κλασική περίοδο. Συνεξετάζονται οι γραπτές μαρτυρίες και τα αρχαιολογικά κατάλοιπα που μαρτυρούν για τα τελετουργικά ταφικά έθιμα και τις κοινωνικές συνθήκες που τα δημιούργησαν.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

ΑΚΛ 682 ΠΛΑΣΤΙΚΗ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Στο μάθημα παρακολουθούμε την ιστορική και αισθητική εξέλιξη της ελληνικής πλαστικής, από τις πρωιμότερες περιόδους της ελληνικής τέχνης των ιστορικών χρόνων (10^{ος}-9^{ος} αι. π.Χ.) έως τις αρχές της Ελληνιστικής περιόδου (330-300 π.Χ.). Καλύπτεται συστηματικά η τυπολογία, η εικονογραφία, και η τεχνοτροπία της ελληνικής πλαστικής κατά την Αρχαϊκή και την Κλασική περίοδο, και γίνεται εκτενής αναφορά στην ερμηνεία των έργων, τη θέση του γλύπτη στην αρχαία ελληνική κοινωνία, καθώς και το ρόλο του γλυπτού στην κοινωνική, πολιτική, και κοινωνική ζωή στην αρχαία Ελλάδα.

ΑΚΛ 686 ΚΕΡΑΜΙΚΗ-ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Στο μάθημα παρακολουθούμε την ιστορική και αισθητική εξέλιξη της ελληνικής κεραμικής, από τις πρωιμότερες περιόδους της ελληνικής τέχνης των ιστορικών χρόνων (10^{ος}-9^{ος} αι. π.Χ.) έως τις αρχές της Ελληνιστικής περιόδου (330-300 π.Χ.). Καλύπτονται συστηματικά η τυπολογία, η εικονογραφία και η τεχνοτροπία της ελληνικής κεραμικής και αγγειογραφίας κατά τη Γεωμετρική, Αρχαϊκή και την Κλασική περίοδο, και γίνεται εκτενής αναφορά στην ερμηνεία των έργων, τη θέση του κεραμέα και του αγγειογράφου στην αρχαία ελληνική κοινωνία, καθώς και το ρόλο των αγγείων στην οικονομική, πολιτική, και κοινωνική ζωή στην αρχαία Ελλάδα.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ABY 703 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να εξεταστούν οι αρχιτεκτονικοί τύποι των μνημείων της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου. Προηγείται μία γενική εισαγωγή στην ιστορία της έρευνας της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής, ορολογία, υλικά, τεχνικές, δημιουργοί και παραγγελιοδότες μνημείων. Ακολουθεί μία γενική επισκόπηση της Πρωτοβυζαντινής, Μεσοβυζαντινής και Παλαιολόγειας αρχιτεκτονικής.

ABY 743 ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 15^{ος}-16^{ος} αι.

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ζωγραφική εικόνων στην Κρήτη από τα μέσα του 15ου έως τον 16ο αιώνα. Εξετάζεται το ιστορικό πλαίσιο, οι αρχειακές πηγές, οι αλλαγές στη διαδικασία της καλλιτεχνικής παραγωγής, στην εικονογραφία και τεχνοτροπία, και παρουσιάζονται αναλυτικά οι μεγάλοι ζωγράφοι και το έργο τους.

ABY 753 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Ίδρυση της πόλης, πηγές για την ιστορία, τα μνημεία και την πολεοδομική της εξέλιξη. Παρουσίαση των σωζόμενων μνημείων: αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική.

*Σεμιναριακό μάθημα με υποχρεωτική την εκπόνηση εργασίας, η οποία και θα παρουσιαστεί στη διάρκεια των παραδόσεων.

**Εμπαιδευτική ειδρομή.

ANY 757 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

1. Ιστορική Εισαγωγή.

2. Μνημεία της Θεσσαλονίκης (4ος - 14ος αι.). Θα εξετασθεί η αρχιτεκτονική, ο γλυπτός διάκοσμος και η μνημειακή ζωγραφική, ειδικότερα δε το εικονογραφικό πρόγραμμα, οι ιδιαιτερότητες καθώς και ο χαρακτήρας της διακόσμησης των ναών με ψηφιδωτά και τοιχογραφίες.

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 816 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΚΟΚΟ (15^{ΟΣ} -18^{ΟΣ} αι.)

(Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι καλλιτεχνικές τάσεις της Αναγέννησης, του Μανιερισμού, των κλασικιστικών τάσεων στη Γαλλία τον 17ο αιώνα, του Μπαρόκ και του Ροκοκό. Μετά από σύντομη εισαγωγή, για ν' ανιχνεύσουμε τις αφετηρίες της νεότερης ευρωπαϊκής τέχνης από τον Giotto και τον 14ο αι. στην Ιταλία, θα εξετάσουμε, μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα έργων των κυριότερων εκπροσώπων, τους παράγοντες διαμόρφωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρεύματος.

INT 814 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 2: ΟΙ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙ.

(Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Θα εξεταστεί η αυτοπροσωπογραφία ως ανεξάρτητο εικαστικό είδος, από την εμφάνισή της τον δέκατο πέμπτο αιώνα έως και την αποδόμησή της στα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα.

Θα εξεταστούν οι τεχνικοί, κοινωνικοί και θεωρητικοί παράγοντες που επέτρεψαν στους καλλιτέχνες να καταστήσουν τους εαυτούς τους μοντέλα, ώστε ο δημιουργός και το δημιούργημα να ταυτιστούν. Μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα, θα εξεταστεί η εικονογραφική και τεχνοτροπική εξέλιξη του είδους, στο πλαίσιο των αντίστοιχων καλλιτεχνικών ρευμάτων, οι λειτουργίες που επιτελούσε ένα αυτοπροσωπογραφικό έργο (ως υπογραφή, ως αυτοβιογραφία, ως μαρτυρία, ως εφαρμογή στην πράξη της θεωρίας της τέχνης, ως παράδειγμα για την *vita activa* και *vita contemplativa* κ.ά.) καθώς και ο τρόπος που αυτό γινόταν όχημα προβολής θεωρητικών απόψεων. Ιδιαίτερα θα εξεταστούν οι γυναικείες αυτοπροσωπογραφίες και οι ιδιαιτερότητές τους.

Από τα παραδείγματα που θα αναλυθούν ορισμένα θα προέρχονται από την ελληνική τέχνη (τέλη 18^{ου}-τέλη 19^{ου} αιώνα).

INT 821 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ART NOUVEAU ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ

(Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ)

Αυτό το μάθημα εξετάζει αναλυτικά τα κύρια ρεύματα της νεωτερικής πρωτοπορίας του πρώτου μισού του εικοστού αιώνα σε σχέση με τις πολύμορφες κοινωνικές, πολιτικές και αναπαραστατικές

τους φιλοδοξίες. Εξηγούνται προσεκτικά οι έννοιες της μοντερνικότητας (νεωτερικότητα) και του μοντερνισμού στη νεώτερη και σύγχρονη τέχνη και παρουσιάζονται αναλυτικά τα Εξπρεσιονιστικά ρεύματα, ο Κυβισμός, ο Ντανταϊσμός, η Ρώσικη Πρωτοπορία και ο Σουρεαλισμός αλλά και τα περίπλοκα καλλιτεχνικά φαινόμενα του μεσοπολέμου συμπεριλαμβανομένων των νεορεαλιστικών τάσεων και άλλων ριζοσπαστικών μορφών ρεαλισμού αυτή την περίοδο. Στο ίδιο αυτό κομβικό σημείο εξετάζεται και η ισχυρή καλλιτεχνική αντίδραση που προκάλεσαν αυτή την περίοδο οι μοντερνιστικές πρωτοπορίες με έμφαση στις ευρύτατες συνεργασίες τέχνης και πολιτικής ισχύος στα δικτατορικά καθεστώτα της Ευρώπης – από τη φασιστική Ιταλία μέχρι τη Ναζιστική Γερμανία αλλά και συγκεντρωτικές πολιτιστικές τάσεις που εκδηλώνονται και αλλού. Αναφορές επίσης θα γίνουν και στην αμφιλεγόμενη κληρονομιά των ρευμάτων της πρωτοπορίας κατά τη μεταπολεμική περίοδο – δηλ. στις συνεχείς αναβιώσεις, επιστροφές, σκληρόνσεις αλλά και ανταρσίες στα δόγματα του μοντερνισμού που εκδηλώθηκαν μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Εν κατακλείδι, στο μάθημα αυτό το φαινόμενο του μοντερνισμού αντιμετωπίζεται ως ένα πολυδιάστατο πολιτιστικό φαινόμενο, ως μία ρωγμή στις αναπαραστατικές και καλλιτεχνικές πρακτικές της δυτικής ζωγραφικής με πολυσήμαντες και συχνά αντιφατικές μεταξύ τους καλλιτεχνικές, πολιτικές και κοινωνικές παραμέτρους.

INT 826 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 6: Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΓΛΥΠΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ: ΝΕΩΤΕΡΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ (1762-1938)
(Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ)

Το μάθημα αυτό θα εστιάσει στη νεώτερη ιστορία των γλυπτών του Παρθενώνα στη Βρετανία, από τα μέσα του 18^{ου} αι. μέχρι σήμερα. Θα εξετάσουμε τις πολύπλοκες ιστορικές δυνάμεις – κοινωνικές, καλλιτεχνικές, θεωρητικές και πολιτικές – που συνέβαλαν στη μεταφορά τους από το αρχικό περιβάλλον τους στην περιφέρεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας – από την Αθήνα – στο μητροπολιτικό κέντρο της ισχυρότερης αυτοκρατορίας της εποχής, το Λονδίνο. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν με λεπτομέρεια η (αρνητική) έκπληξη που τα γλυπτά αρχικά προκάλεσαν, και οι πολλαπλοί τρόποι με τους οποίους υπονόμισαν υπάρχουσες προσδοκίες διαμορφωμένες κάτω από την επίδραση επίσημων μοντέλων αισθητικής πρόσληψης. Τρεις είναι οι κύριοι στόχοι αυτού του μαθήματος. Πρώτον, να κατανοήσουμε τον αποφασιστικό ρόλο που οι διαδικασίες δημόσιας υποδοχής παίζουν στην ιστορία της τέχνης. Δεύτερον, να εξοικειωθούμε με μία σειρά από σημαντικά καλλιτεχνικά ρεύματα και άλλες αισθητικές τάσεις που καθορίζουν τα μεταβαλλόμενα νοήματα των γλυπτών του Παρθενώνα αυτή την περίοδο. Και τρίτον, να εξετάσουμε την κομβική θέση αυτών των έργων στη νεώτερη και σύγχρονη ιστορία της Βρετανίας.

Εκτός από το ποικίλο οπτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί, το μάθημα αυτό φέρει προς μελέτη και επεξεργασία μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές (πρακτικά από συνεδριάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών, πρωτογενή άρθρα και δημοσιεύσεις στον τύπο) μέχρι σύγχρονες επιστημονικές δημοσιεύσεις σχετικές με το θέμα. Το μάθημα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους ιστορικούς της τέχνης, ιστορικούς του νεώτερου κόσμου, κλασικούς αρχαιολόγους, σπουδαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας, αλλά είναι καλά προσαρμοσμένο στις ανάγκες και όλων όσων προέρχονται από άλλες σχολές ή τμήματα με ενδιαφέροντα στην ιστορία, την τέχνη και τα ζητήματα πολιτιστικής και καλλιτεχνικής διαχείρισης σήμερα.

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ**

ΚΩΔ. ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
451	Εισαγωγή στη Λαογραφία	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ – Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Α' (Υπ.)
455	Υλικός πολιτισμός (18ος-20ός αιώνας)	Κ. ΜΠΑΔΑ	Γ' (Υπ.)
490	Παραδοσιακή Λαϊκή Τέχνη: Τα έργα των χεριών	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Γ' (Υπ.)
483	Ιστορική Λαογραφία	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
484*	Οικονομική Ανθρωπολογία	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
492*	Το Λαογραφικό-Εθνογραφικό Μουσείο. Οι θεωρίες και οι μέθοδοι προσέγγισης	Κ. ΜΠΑΔΑ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
472*	Παραδοσιακές κοινωνικές δομές	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
470*	Ενδυματολογία: Θεωρητικές προσεγγίσεις. Ερευνητικό και διασωστικό έργο	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
497*	Μυθολογίες, Μνήμη και Σύμβολα.	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω διδακτικών υποχρεώσεων του διδάσκοντα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακού Σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός», ή διοικητικών υποχρεώσεων (Ν. 2530/97).

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 451 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ - Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Γενική αναδρομή στις ιστορικές καταβολές και στη διαδρομή της επιστήμης της Λαογραφίας. Παρουσίαση και κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων «σχολών» μελέτης του λαϊκού πολιτισμού. Η θεματολογία της επιστήμης της Λαογραφίας έως το 1950. Η σύγκλιση των επιστημών της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Λαογραφίας και οι νεότερες θεωρητικές και μεθοδολογικές κατευθύνσεις της επιστήμης. Η διεπιστημονική προσέγγιση για τη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού.

ΛΑΟ 455 ΥΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (18ος - 20ός αιώνας)

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Μετά από μια συνοπτική Εισαγωγή για την επιστήμη της Ελληνικής Λαογραφίας προσεγγίζεται η έννοια και το περιεχόμενο του αντικειμένου της. Δίνονται οι διάφορες θεωρητικές και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το λαϊκό πολιτισμό και για τον κοινωνικό του φορέα. Συζητούνται και αξιολογούνται οι διαφορετικές προσεγγίσεις για το αντικείμενο της υλικής ζωής (π.χ. η εθνογραφική προσέγγιση, λαογραφική, ιστορική, ανθρωπολογική κ.λπ.) και προτείνεται μία διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος που στηρίζεται στη θεωρητική άποψη ότι δε διαμορφώνεται ξεχωριστά η ιστορία του υλικού πολιτισμού και η ιστορία της κοινωνικής και συλλογικής συνείδησης. Με αυτήν την προσέγγιση προωθείται α) η γνώση της ιστορίας της υλικής ζωής και της καθημερινότητας και β) η ανίχνευση της γλώσσας των συμβόλων, αφού γίνει πρώτα κατανοητό ότι τα ίδια τα πράγματα (π.χ. η τροφή, η κατοικία, η ενδυμασία), τα εμπορεύματα, οι λέξεις και τα έθιμα στην κοινωνική τους "κυκλοφορία" δρουν και ως κοινωνικά σύμβολα (για την απόδοση π.χ. της κοινωνικής πραγματικότητας) και ως "διαμεσολαβητές" για τις ίδιες τις κοινωνικές σχέσεις. Στη συνέχεια και με αυτήν την οπτική προσεγγίζονται τα θέματα της διατροφής, της κατοικίας και της ενδυμασίας στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία (από τον 18ο κυρίως αιώνα).

ΛΑΟ 490 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ZΑΧΟΥ)

1. Εισαγωγικά. Λαϊκή και αστική τέχνη. Τέχνη-χειροτεχνία: ένα ψευδοπρόβλημα; Οικοτεχνία και επαγγελματική χειροτεχνία. Εργαστηριακή χειροτεχνία. Καλλιτεχνική

βιοτεχνία. 2. Τα ιστορικά της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Ο χώρος και ο χρόνος. Οι άνθρωποι και τα έργα τους. Η “μύηση” στην επαγγελματική παράδοση. Οι μεγάλοι μάστορες. Οι πλανόδιοι τεχνίτες. 3. Η δημιουργία. Εργαλεία και προϊόντα. Η ποίηση και η “ποίηση” των έργων της λαϊκής τέχνης. Δουλειά και τέχνη. Πρακτικές ανάγκες - χρηστικές μορφές και καλλιτεχνική βούληση - αισθητικές λειτουργίες. Τα πρότυπα. Τα σύμβολα. Οι εμπνεύσεις. Οι επιδράσεις. Η τυπική επανάληψη των μορφών. Η δύναμη της “παράδοσης” και της ομάδας. Οι παραλλαγές. Το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Επώνυμοι και άγνωστοι δημιουργοί. Οι αποδέκτες. Τρόποι ζωής. 4. Σήμερα: Η σπουδή της παραδοσιακής λαϊκής τέχνης. Η επιστημονική έρευνα και το διασωστικό έργο από τα τέλη του 19ου αι. και εξής. Η συγκέντρωση, καταγραφή, φύλαξη, συντήρηση, έκθεση και προβολή των προϊόντων του παρελθόντος. Η οργάνωση λαογραφικών μουσείων. Τα “ωραία” και τα “άσχημα”. Η εξωραϊση, η εξιδανίκευση, η “έλξη της φτώχειας”. Η επιβίωση, το αυτόματο πέρας του χτες στο σήμερα. Η αναβίωση, το συνειδητό ξαναζωντάνεμα του παλιού. Η ένωση του παρελθόντος με το παρόν. 5. Μορφές λαϊκής τέχνης: Αρχιτεκτονική. Ξυλογλυπτική. Λιθογλυπτική. Ζωγραφική. Υφαντική. Κεντητική. Αργυροχοΐα.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης, Βιβλιογραφία κατά θέμα και βοηθητικό Διδακτικό βιβλίο. ***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι προαιρετική.

ΛΑΟ 483 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

(B. ΠΟΚΟΥ)

Η έννοια της ιστορικότητας, οι θεωρητικές απόψεις για την ιστορικότητα της Παραδοσιακής Κοινωνίας της Τουρκοκρατίας και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Ιστορία και κοινωνικές επιστήμες. Η επιρροή της Σχολής των Annales.

ΛΑΟ 484* ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

(B. ΠΟΚΟΥ)

Ιστορία της οικονομικής ανθρωπολογικής σκέψης. Θεωρητικές κατευθύνσεις της επιστήμης.

Η σχέση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας με την Ιστορική και την Κοινωνική Ανθρωπολογία.

Η έννοια του οικονομικού στη Λαογραφία.

Η Οικονομική Ανθρωπολογία στην έρευνα των παραδοσιακών κοινωνιών.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί.

ΛΑΟ 492* **ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ-ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ. ΟΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ**

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Ιστορία του Μουσείου. Το Μουσείο ως πολιτισμικός και πολιτιστικός θεσμός. Ως τόπος αναπαραστάσεων της ιστορίας και της συλλογικής μνήμης. Διαδικασίες κατασκευής και παραγωγής τους. Ιδεολογικές συνιστώσες του και οι σχέσεις εξουσίας. Κριτική θεώρηση της θεωρίας και της μεθόδου έκθεσης του υλικού. Το Μουσείο ως τόπος τεκμηρίωσης του ιστορικού παρελθόντος ή ως πρακτική πολιτισμικού αυτοπροσδιορισμού: οι τρόποι συλλογής, συντήρησης και έκθεσης της πολιτισμικής δημιουργίας στο Λαογραφικό/Εθνογραφικό Μουσείο. Η μελέτη του άλλου. Η πρακτική και η ρητορική συγκρότησης της πολιτισμικής ταυτότητας των ομάδων, των τάξεων, της εθνότητας. Τα Λαογραφικά/Εθνογραφικά Μουσεία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Η πολιτισμική τους σημασία. Ο ρόλος των Λαογραφικών Μουσείων στα πλαίσια της ενωμένης Ευρώπης: α) Προς μια ταυτότητα των περιφερειών; Μέθοδος και στόχοι οργάνωσης ενός τοπικού λαογραφικού/εθνογραφικού μουσείου. β) Προς μια κοινή πολιτισμική κληρονομιά; Οργάνωση και λειτουργία ενός σύγχρονου Εθνογραφικού Μουσείου. Θεσμικό πλαίσιο. Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής καταγραφής και τεκμηρίωσης του υλικού των Μουσείων. Η διασύνδεση των Μουσείων και η μακρυνά πληροφόρηση και γνώση. Η Μουσειολογία στην Ελλάδα. Μουσειολογικά προγράμματα. Η ιδεολογία της εκπαίδευσης στο ελληνικό Λαογραφικό και Εθνογραφικό Μουσείο. Χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής. Εκπαιδευτικά προγράμματα των Μουσείων. Εργαστήρια και άλλες δραστηριότητες. Η προφορική ιστορία και το Λαογραφικό Μουσείο. Τα Μουσεία των Πανεπιστημίων. Πραγματικότητες, στόχοι και προοπτικές. Θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας τους. Η διεθνής και ελληνική εμπειρία.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί.

ΛΑΟ 472* **ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ**

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

(α) Γενικός προβληματισμός για το σύγχρονο προσανατολισμό της Λαογραφίας κυρίως όσον αφορά τη σχέση πολιτισμού- κοινωνικών δομών με στόχο την ανάδειξη της σημασίας της μελέτης των παραδοσιακών δομών για την κατανόηση του λαϊκού πολιτισμού.
(β) Αναφορά στο χώρο και την οργάνωσή του σε συνάρτηση με την κοινωνική συγκρότηση.
(γ) Εισαγωγή στη μελέτη της ελληνικής κοινότητας ως βασικού κυττάρου ανάπτυξης του

λαϊκού πολιτισμού. (δ) Σχέσεις συγγένειας και η σημασία τους για την κοινωνική οργάνωση.

(ε) Οικογένεια: Δομή, λειτουργία και εξέλιξη.

(στ) Σχέσεις παραγωγής και ιστορικότητα των δομών. Μια προβληματική.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 470* **ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ**

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ZΑΧΟΥ)

Γιατί σπουδάζουμε τα ενδύματα. Η χρησιμότητα της γνώσης τους (στους λαογράφους, ανθρωπολόγους, αρχαιολόγους, ιστορικούς της τέχνης, συντηρητές και επιμελητές μουσειακών συλλογών, δημιουργούς κοστουμιών, ανθρώπους του θεάτρου κ.ά.).

2. Η ενδυματολογική έρευνα. Θεωρητικές προσεγγίσεις. Προβληματισμοί. Η “ρητορική” των ενδυμάτων (στις πρωτόγονες φυλές, στον παραδοσιακό κόσμο, στις εξελιγμένες κοινωνίες). Η οργανική τους σύνδεση με τον πολιτισμό μιας κοινωνίας. 3. Το περιεχόμενο της ενδυματολογικής έρευνας. Θέματα στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία. 4. Τρόποι μελέτης και προσέγγισης των κοστουμιών: Μουσεία. Πινακοθήκες. Βιβλιοθήκες. Αρχεία. Ενδυματολογικές Εταιρείες. Οι πηγές της ενδυματολογικής έρευνας: Δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, Έργα των Καλών και των Εφαρμοσμένων Τεχνών, Γραπτά κείμενα, Προφορικός λόγος. Δυσκολίες προσέγγισης και χρήσης των πηγών. Ταξινόμηση, επεξεργασία, αξιολόγηση, παρουσίαση ενδυματολογικού υλικού. 5. Σύντομη επισκόπηση της ιστορικής πορείας της ένδυσης: Τα «απρόσωπα» κοστούμια από την προϊστορική εποχή ως τον 14ο αι. μ.Χ., τα “προσωπικά” κοστούμια από την Αναγέννηση ως το 19ο αι. 6. Η μόδα, το “ευμετάβολο” της ένδυσης σήμερα. Το ένδυμα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης: τα όνειρα, οι αλήθειες, τα ψέματα. 7. Παράδοση και αναπαράσταση: γνώση και σεβασμός. 8. Το ένδυμα ως σημείο: Γαμήλια και πένθιμα ενδύματα. Επαγγελματικά ενδύματα. Θεατρικά κοστούμια. Σχολικές στολές. Αθλητικά ρούχα. Ενδύματα των περιθωριακών κοινωνικών ομάδων. 9. Συγκρότηση μιας ενδυματολογικής συλλογής. Ο σκοπός της. Ο σχεδιασμός απόκτησης αντικειμένων. Καταγραφή -καταλογογράφηση του υλικού. Συντήρηση. Αποθήκευση, φύλαξη. Έκθεση.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι προαιρετική.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 497* ΜΥΘΟΛΟΓΙΕΣ, ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Το μάθημα διερευνά την έννοια του μύθου, ως αντικειμένου συλλογικής μνήμης και συμβολικού σχηματισμού, ως λόγου «ψευδούς» και ως λόγου «ιερού». Διερευνάται συνεπώς η έννοια του «μύθου» ως αφήγηση, συμβολική ιστορία, θρησκευτική εμπειρία, καθώς και οι σύγχρονες μυθολογικές εκφάνσεις και οι μετασχηματισμοί του μύθου σε παραδοσιακά και αστικά περιβάλλοντα.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

Ε Α Ρ Ι Ν Ο   Ε Ξ Α Μ Η Ν Ο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
112	Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Από το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου ως την υποταγή της Αιγύπτου στους Ρωμαίους (404 – 30 π.Χ.)	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Δ' (Υπ.), Ι-Α
115	Η Θηβαϊκή ηγεμονία και οι πρωταγωνιστές της	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Η', Πτ. (Επ. Υπ.), Ι-Α.
148	Ιστορία και θεσμοί της βορειοδυτικής Ελλάδος (Εκδρομή)	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	ΣΤ, Η, Φιλολογικό (Επ. Υπ.)
113	Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου (431-404 π.Χ.)	Α. ΖΑΝΝΗΣ	ΣΤ, Η, Φιλολογικό (Επ. Υπ.)
111	Η Μακεδονία κατά την κλασική και ελληνιστική περίοδο	Α. ΖΑΝΝΗΣ	ΣΤ, Η, Φιλολογικό (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
151	Εισαγωγή στην Επιγραφική	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Δ' (Υπ.), Στ', Η', Πτ.
159 Α	Επιγραφές από το χώρο του Αιγαίου (ύστερη ελληνιστική περίοδος)	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Στ', Η', (Ι-Α), (Επ.Υπ.), Η' (Φιλ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
171	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Β' (Υπ.)
194	Γεωστρατηγικά ζητήματα κατά τη Ρωμαϊκή Αρχαιότητα	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
217	Ιστορική γεωγραφία βυζαντινού	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ.

	κράτους		(Επ. Υπ.)
263	Βυζάντιο και σχέσεις με Κεντρική Ασία και Κίνα	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
203*	Η πρώιμη Βυζαντινή περίοδος, 330 – 610 μ.Χ.	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
243	Τα «Ανέκδοτα» του Προκοπίου ως ιστορική πηγή	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
258*	Η οργάνωση της πολιτικής και στρατιωτικής διοίκησης του Βυζαντινού Κράτους	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
230	Τίτλοι και αξιώματα της Βυζαντινής αυλής	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.) και Φιλολογίας
291	Εισαγωγή στην Ιστορία των Αράβων	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
295	Η ιστορία και ο πολιτισμός του «έθνους των Ελλήνων» στα ιστορικά έργα του <i>Mas'ūdi</i> (θ. 956 μ.Χ.)	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
205*	Η Μέση Βυζαντινή Περίοδος Β' (843 – 1204 μ.Χ.)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
251	Η εικόνα του Βυζαντίου μέσα από τα έργα του Λιουτπράνδου, επισκόπου Κρεμώνας	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', Πτ., (Σ), (Επ. Υπ.)
	* Το Δ' εξάμηνο θα επιλέξει έναν από τους τρεις διδάσκοντες		
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
302	Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Β' (Υπ.)
ΕΙΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		
447	Εισαγωγή στις Ιστορικές σπουδές	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 112 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΩΣ ΤΗΝ ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ (404-30 π.Χ.)

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Οι τριάκοντα τύραννοι και η αποκατάσταση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Η σπαρτιατική ηγεμονία ως την ειρήνη του Ανταλκίδα. Η δεύτερη αθηναϊκή συμμαχία και η Θηβαϊκή ηγεμονία. Ο Φίλιππος Β' της Μακεδονίας. Ο Μέγας Αλέξανδρος και η κατάκτηση της Ασίας. Το πρόβλημα της διαδοχής του Μ. Αλεξάνδρου. Οι πόλεμοι των διαδόχων και τα βασίλειά τους. Η επέκταση και ο μετασχηματισμός του ελληνικού κόσμου. Ο πρώτος ελληνιστικός πολιτισμός. Τα ελληνιστικά βασίλεια στην εποχή του Αντιγόνου Γονατά και του Δημητρίου Β'. Οι πρώτες επαφές των Ελληνιστικών κρατών με τους Ρωμαίους. Ο Ελληνικός κόσμος από τα τέλη του 2^{ου} αι. ως τη ναυμαχία του Ακτίου. Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται με βάση τις πηγές.

ΙΑΕ 115 Η ΘΗΒΑΪΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Μελέτη της Θηβαϊκής Ηγεμονίας, των μαχών (Λεύκτρων, Μαντινείας) καθώς και των ηγετικών μορφών του Επαμεινώνδα και Πελοπίδα. Η διδασκαλία γίνεται με βάση τις πηγές και κυρίως τα «*Ελληνικά*» του Ξενοφώντα, το Διόδωρο, το βίο του Πλουτάρχου «*Πελοπίδας*» και τους βίους του Κορνηλίου Νέπωτα «*Επαμεινώνδας*», «*Πελοπίδας*».

ΙΑΕ 148 ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η πολιτική ιστορία των περιοχών της βορειοδυτικής Ελλάδος, Ηπείρου, Αιτωλίας και Ακαρνανίας, από την περίοδο του κορινθιακού αποικισμού, κατά τον 6^ο αι. π.Χ. έως την ρωμαϊκή κατάκτηση (168/7 π.Χ.), με βάση τις φιλολογικές, επιγραφικές και νομισματικές πηγές. Θα συζητηθούν διεξοδικά οι μορφές των πολιτευμάτων που αναπτύχθηκαν και η βαθμιαία εξέλιξή τους.

Εκδρομή.

ΙΑΕ 113 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ (431-404 Π.Χ.)

(Α. ΖΑΝΝΗΣ)

Η Αθήνα και η Σπάρτη έχουν μια διαρκή παρουσία στην ιστορική και στρατηγική σκέψη και διανόηση διεθνώς. Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη των ιστορικών συνθηκών που οδήγησαν στην σύρραξη μεταξύ των δύο πόλεων και των συμμάχων τους, καθώς και των γεγονότων της περιόδου 431-403/2. Θα εξετασθούν συστηματικά οι επιγραφικές και οι αρχαιολογικές μαρτυρίες που φωτίζουν τα γεγονότα και τις προσωπικότητες της κύριας πηγής της *Ιστορίας* του Θουκυδίδη. Η διεξοδική ανάλυση των διαφόρων πτυχών του πολέμου θα σταθεί αφορμή να εξαχθούν διδάγματα που εξακολούθησαν να εφαρμόζονται ως σήμερα στην πολιτική συμπεριφορά και στους πολέμους. Εργασίες προαιρετικές.

ΙΑΕ 111 Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΟ

(Α. ΖΑΝΝΗΣ)

Στόχος του μαθήματος είναι η καταγραφή των κυρίαρχων γεγονότων της πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής ιστορίας του βασιλείου της Μακεδονίας από τον 5ο έως και τον 3ο/2ο αιώνα π.Χ. Επιπλέον, επιδιώκεται η μελέτη της κατεύθυνσης των γεγονότων αυτών υπό το πρίσμα της στρατηγικής σημασίας που είχε και έχει η γεωγραφική θέση της Μακεδονίας στην ισορροπία των δυνάμεων ανάμεσα σε Δύση και σε Ανατολή, σε Βορρά και σε Νότο. Για τον σκοπό αυτό, θα αξιοποιηθούν οι ιστορικής και αρχαιολογικής φύσεως πηγές που επιτρέπουν επιπλέον την διερεύνηση της ιστορίας των θεσμών και της κοινωνίας του Μακεδονικού βασιλείου. Εργασίες προαιρετικές.

ΕΠΙ 151 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

α) Σύντομη παρουσίαση της ιστορίας της Επιγραφικής και των σχέσεών της με τις άλλες αρχαιογνωστικές επιστήμες. β) Κριτική παρουσίαση της βασικής βιβλιογραφίας. γ) Ανάλυση επιγραφών διαφόρων ειδών, εποχών και περιοχών από τεχνικής (φορέας, γραφή κλπ.), ιστορικής (γεγονότα και θεσμοί), γλωσσολογικής (ιδιώματα), ανθρωπωνυμικής κλπ. άποψης. γ) Άσκηση σε επιγραφές στο μουσείο Ιωαννίνων (τρόπος ανάγνωσης των επιγραφών, έντυπα κλπ.). δ) Πρακτικές και θεωρητικές ασκήσεις.

Οι επιγραφές αλλάζουν κάθε χρόνο.

ΕΠΙ 159 Α ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΥΣΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ)

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

α) Παρουσιάζεται σε γενικές γραμμές κυρίως από ιστορικής και γλωσσικής άποψης ο πολύμορφος κόσμος του Αιγαίου. Μελετάται το φαινόμενο της πειρατείας με τις αντιδράσεις, κοινές ή μεμονωμένες, των νησιωτών και η καταλυτική ανάμειξη των Ρωμαίων το 67 π.Χ. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην παρουσία των πολυάριθμων ξένων από την Μ. Ασία και την Ανατολή αλλά και των Ρωμαίων, στο ρόλο και την δραστηριότητά τους στα θρησκευτικά και κοινωνικά πράγματα διαφόρων πόλεων. Συγκριτική παρουσίαση της διαμορφωμένης κατάστασης σε διάφορες πόλεις της περιοχής. β) Μελέτη εκτύπων.

ΙΡΩ 171 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Πηγές της Ρωμαϊκής Ιστορίας. Επισκόπηση των περιόδων της Βασιλείας και της *Respublica*.

ΙΡΩ 194 ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Ο «Πειρατικός Πόλεμος» του Πομπήιου. Ο ανεφοδιασμός της Ρώμης σε σιτηρά και η αναγκαιότητα ελέγχου της Ανατολικής Μεσογείου. Οι πραιτωριανές κοόρτες και η ασφάλεια της Ιταλικής χερσονήσου. Οι λεγεώνες των συνόρων. Ο ρωμαϊκός στόλος.

Σεμιναριακό μάθημα με εκπόνηση γραπτής εργασίας. Η συμμετοχή σ' αυτό των φοιτητών γίνεται μετά από συνεννόηση με τον διδάσκοντα, καθότι απαιτείται τουλάχιστον στοιχειώδης κατανόηση της Λατινικής γλώσσας και πολύ καλή έως άριστη γνώση μιας από τις παρακάτω σύγχρονες γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά.

ΙΒΥ 217 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Ιστορία της Γεωγραφίας στο Βυζάντιο. Η Βυζαντινή οικουμένη. Διοικητική και εκκλησιαστική οργάνωση του Βυζαντίου. Πληθυσμός – δομημένος χώρος. Δρόμος επικοινωνίας. Παραγωγή – εμπόριο.

IBY 263 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΑ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Επαφή Βυζαντίου με Εφθαλίτες, Δυτικούς Τούρκους και άλλους λαούς της Κεντρικής Ασίας. Βυζαντινές πρεσβείες στην Κίνα. Δρόμοι του μεταξίου. Πηγές Μεσαίωνα για την Κεντρική Ασία και την Α. Ανατολή.

IBY 203 Η ΠΡΩΙΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ, 330 – 610 Μ.Χ.

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Η πρώιμη Βυζαντινή περίοδος, αποτελεί και την περίοδο που ονομάζεται «όψιμη αρχαιότητα.» Στα πλαίσια του μαθήματος, θα γίνει ανάλυση των πολιτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών γεγονότων, ενώ θα επιχειρήσουμε να κατανοήσουμε πώς το Ρωμαϊκό κράτος μεταλλάσσεται σε αυτό που θα ονομασθεί Βυζαντινό. Θα σχολιασθούν εκτενώς θέματα όπως η διοίκηση του κράτους, η σύγκρουση της παλαιάς με τη νέα θρησκεία, και οι βαρβαρικές εισβολές.

IBY 243 ΤΑ «ΑΝΕΚΔΟΤΑ» ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΗΓΗ

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Τα «Ανέκδοτα», αποτελούν ίσως, το πιο συναρπαστικό έργο του Βυζαντινού ιστορικού του 6^{ου} αιώνα, Προκοπίου του Καισαρέως. Μέσα από επιλεγμένες θεματικές και κεφάλαια, θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο εργάζεται ο Προκόπιος, τον τρόπο με τον οποίο προβάλλει τους πρωταγωνιστές της περιόδου, τις πληροφορίες που παρέχει για τον Βυζαντινό κόσμο και, κυρίως, το τι προσπαθεί να προβάλλει και τι να κρύψει. Προϋπόθεση για συμμετοχή στο σεμινάριο, που είναι κατάλληλο και για φιλόλογους, αποτελεί η γνώση τουλάχιστον, μίας κύριας Ευρωπαϊκής γλώσσας. Η απαλλακτική του μαθήματος θα γίνει με την εκπόνηση εργασίας σε επιλεγμένο θέμα, προφορική παρουσίαση των πορισμάτων της οποίας, θα γίνει σε συνάντηση όλων των σεμιναριακών ομάδων της Βυζαντινής Ιστορίας.

IBY 258 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Στο μάθημα θα γίνει παρουσίαση της εξέλιξης του συστήματος διοίκησης του Βυζαντινού Κράτους από τον 4^ο αιώνα, οπότε και υιοθετείται το υστερορωμαϊκό σύστημα διοίκησης μέχρι την εισαγωγή του θεσμού των θεμάτων και την παρακμή τους τον 12^ο αιώνα. Παράλληλα θα εξεταστούν τα βασικά σημεία της οργάνωσης της διοίκησης σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο αλλά και οι κυριότερες πηγές που μας δίνουν σχετικές πληροφορίες.

IBY 230 ΤΙΤΛΟΙ ΚΑΙ ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΛΗΣ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Στο συγκεκριμένο σεμινάριο θα εξεταστούν οι τίτλοι και τα αξιώματα της βυζαντινής αυλής. Οι διαφορές μεταξύ τους, ο τρόπος απόκτησής τους και οι αρμοδιότητές τους. Οι φοιτητές θα πάρουν εργασίες σχετικές με αυλικούς τίτλους ή αξιώματα και επί τη βάση των δεδομένων πηγών θα ανασυστήσουν τις αρμοδιότητες του καθενός από αυτά. Στο τέλος του εξαμήνου θα γίνει παρουσίαση των εργασιών.

IBY 291 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Η προϊσλαμική περίοδος και το φυλετικό σύστημα κοινωνικής οργάνωσης των Αράβων. Το πρόβλημα των πηγών της πρώιμης ισλαμικής περιόδου. Η ίδρυση της μουσουλμανικής κοινότητας και ο Προφήτης Μωάμεθ. Οι κατακτήσεις των Αράβων (Περσία, Συρία, Αίγυπτος, Βόρειος Αφρική, Ισπανία) και η δημιουργία αυτοκρατορίας. Θεωρίες ερμηνείας των κατακτήσεων. Η ακμή και η πτώση της αραβικής δυναστείας των Ομαγιαδών. Η Αββασιδική επανάσταση. Το χαλιφάτο των Αββασιδών. Η διάσπαση του χαλιφάτου κατά τον 10ο αιώνα μ.Χ.

IBY 295 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ «ΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ» ΣΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ MAS' ŪDĪ (Θ. 956 μ.Χ.)

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο σεμινάριο θα μελετηθούν αποσπάσματα από τα σωζόμενα ιστορικά έργα του *Mas'ūdī* (θ. 956 μ.Χ.) ως εξής: Τα πολιτισμένα έθνη της «οικουμένης». Το «έθνος των Ελλήνων». Η ελληνική γλώσσα και η εξέλιξή της. Η ιστορία των Ελλήνων και ο πολιτισμός τους. Έλληνες στοχαστές και η ανάπτυξη των επιστημών. Οι ελληνοιστές του χαλιφάτου. Οι σχέσεις του ελληνικού πολιτισμού με άλλους πολιτισμούς.

Εργασία Υποχρεωτική

Το Σεμινάριο μπορούν να παρακολουθήσουν όσοι έχουν παρακολουθήσει την «Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές σπουδές» ή την «Ελληνική Διανόηση στον αραβικό πολιτισμό».

IBY 205 Η ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' (843-1204)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο μάθημα θα εξεταστεί η κρατική οργάνωση και η διοίκηση του βυζαντινού κράτους κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο. Θα γίνει αναφορά και στα πολιτικά γεγονότα της περιόδου, τη βυζαντινή πολιτιστική επίδραση, τις σχέσεις με τη Δύση μέσω της μελέτης σχετικών πηγών. Θα παρουσιαστούν ο ρόλος της εκκλησίας ως πολιτικού παράγοντα κατά την αυτοκρατορική εκλογή, η καθιέρωση νέας τιτλοφορίας και νέων κριτηρίων στη διαμόρφωση της ανώτερης τάξης από τον Αλέξιο Α' Κομνηνό, η εικόνα των εγκατεστημένων στην αυτοκρατορία Δυτικών.

IBY 251 Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΛΙΟΥΤΠΡΑΝΔΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΕΜΩΝΑΣ

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο σεμινάριο θα διερευνηθούν οι πληροφορίες που προκύπτουν για το Βυζάντιο από το συγγραφικό έργο του επισκόπου Κρεμώνας, Λιουτπράνδου, τη σημαντικότερη πηγή του πρώτου μισού του 10^{ου} αιώνα και ειδικότερα του δεύτερου μισού του χρόνου της βασιλείας του Γερμανού ηγεμόνα Όθωνα Α'. Είναι φυσικό να παρουσιάζουν ενδιαφέρον τα έργα ενός ανθρώπου που πήρε ενεργά μέρος στην πολιτική ζωή της εποχής του, επισκέφθηκε πολλές βασιλικές και αυτοκρατορικές αυλές και ήλθε σε προσωπική επικοινωνία με πολλούς ηγεμόνες, βασιλείς και αυτοκράτορες. Το έργο του, του οποίου πυρήνας είναι η Γερμανία, το Βυζάντιο και το Regnum Italicum του 10^{ου} αιώνα, αποτελείται κυρίως από τρία συγγράμματα, την Ανταπόδοση, τη Historia Ottonis και τη Relatio de legatione Constantinopolitana.

IBA 302 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η ιστορία των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου (ή της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης) αποτέλεσε, τον 20^ο κυρίως αιώνα, ένα ιδιαίτερο αντικείμενο της Ιστορικής επιστήμης με αυξανόμενη σπουδαιότητα. Το μάθημα εστιάζει σε θέματα **συμβίωσης** και **διακρίσεων** και περιστρέφεται γύρω από τους παρακάτω βασικούς άξονες: α) Όροι διείσδυσης και εγκατάστασης των σλαβικών και των άλλων φύλων στη Βαλκανική, β) τρόπος συμβίωσής τους με τους γηγενείς και δημογραφικά μίγματα που προέκυψαν και γ) θρησκευτικές και κοσμικές «διακρίσεις» ανάμεσά τους, από τις οποίες ορισμένες εξακολουθούν να είναι ευδιάκριτες, ως εθνικά στερεότυπα, μέχρι σήμερα.

ΕΙΣ 447 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η Ιστορία ως επιστήμη έχει τη δική της ιστορία. Επιστημολογικά ζητήματα και τάσεις που εμφανίστηκαν από το 19^ο αιώνα, δηλαδή ο θετικισμός / ιστορισμός, ο ιστορικός υλισμός, η κριτική ιστορία και η ιστορία του πολιτισμού / κουλτούρας (στο μεταίχμιο 19^{ου}-20^{ου} αι.), η σχολή των *Annales* (1929 κ.ε.) και η μεταψυχροπολεμική αμφισβήτηση της Ιστορίας ως επιστήμης («the linguistic turn»), εξετάζονται ως τρόποι κατασκευής της εικόνας του παρελθόντος ή απόπειρες κατανόησής του με στόχο τον αναστοχασμό και την κατανόηση των κοινωνιών γενικότερα.

B. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΝΕ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
379	Ιστορική δημογραφία του ελληνικού χώρου (15 ^{ος} – 19 ^{ος} αι.)	Κ. ΚΟΜΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
♦	Οθωμανική ιστορία	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	
357	Ιδεολογικά ρεύματα και κοινωνικά αιτήματα στη νεότερη Ελλάδα, 1830-1920	Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
361	Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδας 19 ^{ος} – 20 ^{ος} αιώνας	Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Β' (Υπ.)
398	Ιστορία του Ψυχρού Πολέμου, 1917-1991	Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
405	Οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης από τον όψιμο Μεσαίωνα στα νεότερα χρόνια.	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
407	Πνευματική ζωή και Πανεπιστήμια στην Ευρώπη από τον ύστερο Μεσαίωνα στα νεώτερα χρόνια	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)

* Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

♦ Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

438	Ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
434	Η ευρωπαϊκή οικονομία 19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

INE 379 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (15ος -19ος αι.)

(Κ. ΚΟΜΗΣ)

Πηγές και μεθοδολογία ιστορικής δημογραφίας: απογραφές, υπομνήματα, περιηγητικά κείμενα, ληξιαρχικά βιβλία, οικιστικό δίκτυο, ύψος και διασπορά του πληθυσμού στο χώρο. Παράγοντες μεταβολής του πληθυσμού: επιδημίες, λιμοί, πόλεμοι, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, μετανάστευση. Επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά: σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία, γαμηλιότητα, γεννητικότητα, θνησιμότητα.

INE 357 ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ, 1830-1920

(Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ)

Το μάθημα εξετάζει τα σημαντικότερα ιδεολογικά φαινόμενα της ελληνικής κοινωνίας κατά το 19^ο – αρχές 20^{ου} αιώνα, τα οποία καθόρισαν πολιτικές και οικονομικές αντιλήψεις και πρακτικές και διατυπώθηκαν ως κοινωνικά αιτήματα. Θα μας απασχολήσουν θέματα όπως ο ελληνικός Διαφωτισμός, το Πανεπιστήμιο Αθηνών η ανάπτυξη της εθνικής ιστοριογραφίας και λαογραφίας, ο φεμινισμός, ο δημοτικισμός, ο κρατισμός και ο εθνικισμός. Η διαπραγμάτευση των παραπάνω θεμάτων θα γίνει σε συνάρτηση με την πολιτική και οικονομική πραγματικότητα της εποχής αλλά συγχρόνως θα εξεταστούν και ως αυτόνομες δυνάμεις· επειδή οι άνθρωποι ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους όχι πάντοτε σε σχέση με την πραγματική τους κατάσταση αλλά με την εικόνα που έχουν γι' αυτήν.

INE 361 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 19⁰² – 20⁰² ΑΙΩΝΑΣ

(Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Το μάθημα εξετάζει τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας την περίοδο από την ίδρυση του ελληνικού κράτους ως το 1973. Εστιάζεται σε γενικά ζητήματα που τοποθετούνται στον ιστορικό χρόνο: η μακροχρόνια παρακμή του αγροτικού χώρου και το αγροτικό ζήτημα, η διεύρυνση και ενοποίηση της εγχώριας αγοράς, οι φάσεις και ο χαρακτήρας της εκβιομηχάνισης, το τραπεζικό σύστημα και ο ρόλος του ομογενειακού κεφαλαίου, τα σημεία αιχμής της ελληνικής οικονομίας

(ναυτιλία), η διεύρυνση της επικράτειας και η εγκατάσταση των προσφύγων της Μ. Ασίας, η αστικοποίηση και η δημιουργία δικτύων, οι εξελίξεις στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής και ο ρόλος των πολέμων και της κρίσης του 1929/32 στην ανάδυση του παρεμβατικού κράτους, η οικονομία της Κατοχής (πληθωρισμός, μαύρη αγορά, πείνα) και τα προβλήματα της οικονομικής σταθεροποίησης στην μεταπολεμική Ελλάδα, η αμερικανική οικονομική βοήθεια και η ένταξη της χώρας στο σχέδιο Μάρσαλ, η έλευση του ξένου κεφαλαίου, η διαμόρφωση του μεταπολεμικού μοντέλου εκβιομηχάνισης, η άνθηση της οικοδομής, και η τουριστική ανάπτυξη, οι εργασιακές σχέσεις. Παράλληλα με τα ζητήματα της οικονομίας παρακολουθούνται οι αλλαγές στο επίπεδο της κοινωνίας: η αγροτική έξοδος και η μετανάστευση, η σταδιακή διαμόρφωση των ηγετικών επιχειρηματικών ομάδων, της μεσαίας και της εργατικής τάξης, οι βασικές δημογραφικές αλλαγές και η κοινωνική διαφοροποίηση. Η συζήτηση των ζητημάτων αυτών συνοδεύεται από μια ποικιλία πηγών, που βοηθούν τον φοιτητή να καταλάβει την λογική της ιστορικής έρευνας, και από τον παράλληλο σχολιασμό της βιβλιογραφίας.

INE 398 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, 1917-1991

(Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ)

Επισκόπηση της διεθνούς ιστορίας της περιόδου από τη Ρωσική Επανάσταση ως την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991. Βασικός αναλυτικός άξονας είναι η ιδεολογική σύγκρουση μεταξύ καπιταλισμού και κομμουνισμού και η πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των αντίστοιχων κρατικών σχηματισμών και συμμαχιών. Αναλυτικά, θα εξετασθούν οι ακόλουθες ενότητες: «Ψυχρός Πόλεμος»: ορισμοί, περιοδολόγηση, ιστοριογραφικές σχολές. «Το Βάρος της Ιστορίας»: Η Ρωσία και ο κόσμος πριν το 1917. Η Σοβιετική Ένωση και ο κόσμος από το 1917 ως το 1941. Ο κόσμος του 1945: η νέα ισορροπία δυνάμεων και οι εστίες σύγκρουσης. Δόγματα, Σχέδια και η διαίρεση της Ευρώπης, 1945-1955. Η Σοβιετική Ένωση υπό τον Ν. Χρουστσόφ. Ο Ψυχρός Πόλεμος και η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Ο Ψυχρός Πόλεμος και ο «Τρίτος Κόσμος». Η περίοδος της «Υφεσης», 1969-1979. Από τον Ρόναλντ Ρέιγκαν στον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, 1980-1989. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, 1989-1991. Η μεταψυχροπολεμική εποχή και το «βελούδινο παραπέτασμα του πολιτισμού». Ο πολιτισμός του Ψυχρού Πολέμου.

ΙΕΠ 405 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΨΙΜΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Τα πολιτικά, τα εκκλησιαστικά και τα στρατιωτικά γεγονότα στην Ευρώπη στο τέλος του Μεσαίωνα. Η ευρωπαϊκή κρίση κατά τον 14 ο-15 ο αιώνα, τα δημογραφικά προβλήματα και ο «μαύρος θάνατος». Τα νέα διακινούμενα προϊόντα, οι καινοτομίες στις εμπορικές συναλλαγές και οι κοινωνικές συνέπειες από την οικονομική ανάπτυξη. Η αγροτική ζωή και οι αγροτικές δραστηριότητες καθώς και οι συνέπειες από την επιρροή των αστών στην ύπαιθρο. Η άνοδος του καπιταλισμού, οι νέες κοσμικές αξίες, η κατάρρευση των Μεσαιωνικών παραδόσεων και η μετάβαση στην Αναγέννηση, τη γέφυρα του Μεσαιωνικού και του νεώτερου Δυτικού κόσμου.

ΙΕΠ 407 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΣΤΕΡΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Η ίδρυση των Πανεπιστημίων και οι πρώτοι πανεπιστημιακοί πυρήνες στην Ευρώπη από τον 13ο αιώνα. Τα Πανεπιστήμια της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Αγγλίας, της Ισπανίας και της Κεντρικής Ευρώπης. Τα μαθήματα που διδάσκονταν σε αυτά και η φοιτητική ζωή. Η διοικητική οργάνωση των Πανεπιστημίων και η αυτονομία τους. Η αποδυνάμωση των Πανεπιστημίων στους νεώτερους χρόνους και η δημιουργία των Ακαδημιών. Η τυπογραφία και η επίδραση της Εκκλησίας στην εκπαίδευση. Τα Πανεπιστήμια και ο ρόλος τους ως τον 18ο αιώνα στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο.

ΙΕΠ 438 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

(Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Βασικός σκοπός του σεμιναρίου είναι η εξέταση της γέννησης και της πορείας της ιδέας για την ευρωπαϊκή συνεργασία από τον 19^ο αιώνα ως τις μέρες μας. Θα καταγραφούν οι προσπάθειες οριοθέτησης της «ευρωπαϊκής ιδέας» από την ευρωπαϊκή διάνοξη ως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς και οι σχετικές πολιτικές πρωτοβουλίες του Μεσοπολέμου. Παράλληλα, σε συνεργασία με τους φοιτητές και στα πλαίσια των σεμιναριακών εργασιών θα εξετασθούν: οι προσλήψεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης από τις διάφορες πολιτικές ιδεολογίες και κομματικές οικογένειες πριν και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η στάση των εθνικών κρατών έναντι της ενοποιητικής διαδικασίας, η θέση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον μεταπολεμικό διπολικό κόσμο και τέλος η επίδραση της ευρωπαϊκής ενοποίησης στην πνευματική και πολιτιστική παραγωγή της Ευρώπης των τελευταίων

πενήντα χρόνων. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην εξέλιξη του διπλωματικού πλαισίου της ενοποίησης και στη διασύνδεση της ευρωπαϊκής με τις εθνικές πολιτικές του κάθε κράτους.

ΙΕΠ 434 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 19⁰² -20⁰² ΑΙΩΝΑΣ

(Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Μετά από μια εισαγωγική αναφορά στην έννοια της βιομηχανικής επανάστασης και τους άνισους ρυθμούς εκβιομηχάνισης των διαφόρων ευρωπαϊκών κρατών εξετάζουμε την οικονομία της Ευρώπης κατά το 19^ο αιώνα, τη δημιουργία μιας ιστορικής γραμμής που χωρίζει την αναπτυγμένη βιομηχανικά από την υπανάπτυκτη/εξαρτημένη Ευρώπη, τη συγκρότηση ενός μοντέλου οικονομικού φιλελευθερισμού και συγχρόνως ενός προτύπου δυτικής δημοκρατίας, στα οποία οι χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας θα προσπαθούσαν να ενσωματωθούν τη στιγμή ακριβώς που η Μεγάλη Ύφεση του 1870 αμφισβητούσε αυτά τα μοντέλα, τουλάχιστον στο οικονομικό πεδίο.

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010-2011

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
578	Το Αιγαίο πριν από τη 2η χιλιετία π.Χ.	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Δ' (Υ)
580	Ενάλια Προϊστορική Αρχαιολογία. Ναυσιπλοΐα, Επικοινωνία και θαλάσσιο Εμπόριο στον Αιγαϊακό χώρο κατά την Νεολιθική και κατά την Εποχή του Χαλκού	Γ. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
585	Παλαιολιθικές κοινωνίες της Ευρώπης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
526*	Μυκηναϊκός πολιτισμός. Ακροπόλεις, αρχιτεκτονική ανακτόρων – οικισμών	Γ. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
528	Ο πολιτισμός του ΒΑ Αιγαίου κατά την 3 ^η χιλιετία π.Χ	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
552	Προϊστορία Ηπείρου - Δ. Ελλάδος - Ιόνιων νήσων και γειτονικών του περιοχών (Αλβανία και Βαλκάνια, Αδριατική και Ιταλία, Κεντρική Μεσόγειος)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
602	Κλασική Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Δ' (Υ)
667*	Ρωμαϊκή τέχνη	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	ΣΤ', Η'
607	Αρχιτεκτονική (Γενική επισκόπηση)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
681	Μνημειακή τοπογραφία ΒΔ Ελλάδας κατά τους ιστορικούς χρόνους	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η', (Επ. Υπ.)
690	Μνημειακή τοπογραφία της αρχαίας Αθήνας	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
700	Μεγάλα Ιερά της Αρχαίας Ελλάδας	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

630	Κλασική Τέχνη 5ος-4ος αι. π.Χ.	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ' (Επ.Υπ.) μόνο Ιστορικό
659	Κεραμική-αγγειογραφία των ελληνιστικών χρόνων	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ' Η', ΠΤ', (Επ. Υπ.)
689	Μικροτεχνία	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
687	Ζωγραφική	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		B' (Υ) (Επίθετο Α-Μ) Ιστ.-Αρχ. +Φιλολογικό κ.ά.Τμήματα
701	Εισαγωγή στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη	Α. ΜΑΝΤΑΣ	
701	Εισαγωγή στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη	Α. ΜΑΝΤΑΣ	B' (Υ) (Επίθετο Ν-Ω) Ιστ.-Αρχ. +Φιλολογικό κ.ά.Τμήματα
705	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική		Δ' (Υ)
737*	Μνημειακή ζωγραφική μεταβυζαντινής περιόδου (Γενική επισκόπηση)	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
745*	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες 16 ^{ος} - 18 ^{ος} αι.	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
804	Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	B' (Υ) (Επίθετο Α-Μ)
804	Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης	Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	B' (Υ) (Επίθετο Ν-Ω)
815	Θέματα από την ευρωπαϊκή τέχνη 2: Δομήνικος Θεοτοκόπουλος / El Greco	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	ΣΤ', Η'

	(1541-1614). Η μεταμόρφωση του μεταβυζαντινού αγιογράφου σε πρωτότυπο δυτικό ζωγάφο και η πρόσληψη του έργου του.		
817	Η ευρωπαϊκή τέχνη από τα τέλη του 18 ^{ου} αιώνα έως και την αυγή του 20 ^{ου} (Από τον Νεοκλασικισμό έως και τις μετεμπρεσιονιστικές τάσεις και τους πατέρες της μοντέρνας τέχνης)	Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Δ' (Υ)

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 578 ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ 2^Η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Συνοπτική παρουσίαση των αρχαιολογικών δεδομένων και προβλημάτων της Αιγαιακής προϊστορικής αρχαιολογίας από την Παλαιολιθική μέχρι την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού.

ΑΠΡ 580 ΕΝΑΛΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

(Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό προβάλλεται η ναυτική διάσταση των προϊστορικών πολιτισμών του Αιγαίου. Παρακολουθείται η εξέλιξη της ναυπηγικής και της ναυσιπλοΐας στο Αιγαίο από τη Νεολιθική Εποχή έως το τέλος της Ύστερης Εποχής του Χαλκού (Μυκηναϊκής Εποχής). Εξετάζονται με χρονολογική σειρά, όλες οι αρχαιολογικές μαρτυρίες που αποκαλύπτουν τα μέσα και τους τρόπους ναυσιπλοΐας, τους θαλάσσιους δρόμους επικοινωνίας, την ανάπτυξη του ανταλλακτικού εμπορίου και τις σχέσεις μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών κέντρων του ευρύτερου Αιγαιακού χώρου. Έμφαση δίδεται στην εξέταση των ομοιωμάτων και των απεικονίσεων πλοίων (σε αγγεία, τοιχογραφίες και λίθινες πλάκες), στη μελέτη της κατανομής των παραλιακών οικιστικών κέντρων και λιμένων, στην ανάλυση των φορτίων ναυαγίων (που έχουν προέλθει από πρόσφατες υποβρύχιες ανασκαφές στο Αιγαίο, στη Σικελία και στις νότιες ακτές της Μικράς Ασίας), καθώς και στην επίμηση στοιχείων και πληροφοριών που περιέχονται σε αρχαίες φιλολογικές πηγές. Οι σχετικές μαρτυρίες ερμηνεύονται μέσα στο γενικό πολιτισμικό πλαίσιο των διαδοχικών φάσεων της Ελληνικής Προϊστορίας και Πρωτοϊστορίας.

ΑΠΡ 585 ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Εισαγωγή σε θέματα της Παλαιολιθικής της Ευρώπης από το Dunanisi και την Atapuerca μέχρι την Hohle Fels και τη σπηλιά Chauvet. Γραπτή εξέταση.

ΑΠΡ 526* ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ-ΟΙΚΙΣΜΩΝ

(Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι μείζονες ακροπόλεις, τα ανάκτορα και οι σημαντικότεροι ανεσκαμμένοι οικισμοί στην Πελοπόννησο, στην Κεντρική Ελλάδα (μέχρι την Ιωλκό στην Μαγνησία) και στη Σαλαμίνα, κατά την Ύστερη Εποχή του χαλκού (Μυκηναϊκή). Δίδεται έμφαση στη θεώρηση της αρχιτεκτονικής και στην εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, μέσα στο πολιτισμικό πλαίσιο της Μυκηναϊκής Ελλάδος.

Προβάλλονται θέματα ομοιογένειας και διαφοροποίησης στο επίπεδο της παραγωγικής διαδικασίας, της κοινωνικό-οικονομικής οργάνωσης και πολιτικής συγκρότησης, ανάμεσα στα οικιστικά κέντρα στις διάφορες επικράτειες, και γίνονται ειδικότερες επισημάνσεις, που αφορούν στα μεγάλα και στα ελάσσονα ανακτορικά κέντρα.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί.

ΑΠΡ 552 ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Η δυτική Πελοπόννησος, η δυτική Στερεά, η Ήπειρος και τα Ιόνια νησιά αποτελούν μία ευρεία γεωγραφική ζώνη, όπου κατά την προϊστορική περίοδο και ιδίως στην Εποχή του Χαλκού (3η-2η χιλιετία π.Χ.) αναπτύχθηκαν διαφορετικοί μεταξύ τους πολιτισμοί, με κοινά, όμως, στοιχεία. Το μάθημα εξετάζει την αρχαιολογία των περιοχών κατά μήκος του Ιονίου πελάγους κατά την πρωτοελλαδική, μεσοελλαδική και μυκηναϊκή περίοδο, εντοπίζοντας τις σχέσεις των κοινωνιών τους με τον ευρύτερο χώρο της κεντρικής Μεσογείου, της Αδριατικής, των νότιων Βαλκανίων και της ηπειρωτικής Ελλάδας.

*Προαιρετική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

** Υποχρεωτική εκπαιδευτική εκδρομή.

ΑΠΡ 528 Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 3^Η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό του Βορειοανατολικού Αιγαίου, παράλιου-μεσογειακού (Τροία, Τρώαδα, παράλια ζώνη Μικράς Ασίας, περιοχή Σμύρνης) και νησιωτικού (Θάσος, Σαμοθράκη, Ίμβρος, Λήμνος, Λέσβος, Χίος, Σάμος) κατά την 3η χιλιετία π.Χ. Την περίοδο αυτή αναπτύσσονται οικιστικά κέντρα πρωτο-αστικού χαρακτήρα και σημειώνονται σημαντικά βήματα στην τέχνη και την τεχνολογία, με άξονα τη διακίνηση και την επεξεργασία των μετάλλων. Η πορεία αυτή προς τον εξαστισμό και τη δημιουργία "πόλεων" εξετάζεται συγκριτικά με τα δεδομένα των

σύγχρονων κοινωνιών της ηπειρωτικής Ελλάδας, των Κυκλάδων και του νότιου Αιγαίου. Βιβλιογραφία στα ελληνικά και αγγλικά.

*Προαιρετική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 602 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Ιστορία της έρευνας. Ορολογία. Το νοηματικό περιεχόμενο των αρχαίων και των νεώτερων τεχνικών όρων που χρησιμοποιούνται στη διεθνή αρχαιολογική βιβλιογραφία. Αυστηρός ρυθμός, κλασικός, κλασικιστικός ελληνιστικός, πρωτότυπο, αντίγραφο, πρότυπο κ.τ.λ.

ΑΚΛ 667* ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Στα πλαίσια του μαθήματος επιχειρείται γενική επισκόπηση της ρωμαϊκής τέχνης με βάση τις γραπτές πηγές και τα σωζόμενα μνημεία (Αρχιτεκτονική, Πλαστική, Ζωγραφική και Μικροτεχνία).

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί

ΑΚΛ 607 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)

Θα προηγηθεί σύντομη επισκόπηση ορισμένων βασικών θεμάτων της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, όπως ορισμός της αρχιτεκτονικής, γενικές παρατηρήσεις -τι είναι ναός, η έννοια της κλίμακας, η έννοια του ωραίου, φέροντα και φερόμενα στοιχεία και οι αναλογικές σχέσεις μεταξύ τους, το θέμα του χώρου και η ένταξη του ναού σ' αυτόν, κ.ά.- τα υλικά δομής, οι μέθοδοι εξόρυξης και μεταφοράς, τα συστήματα τοιχοποιίας, οι τύποι, τα μέρη και οι ρυθμοί του αρχαίου ελληνικού ναού, η κεράμωση της στέγης, η διακόσμηση των κτηρίων, η αρχιτεκτονική πλαστική κ.ά.

Θα επιχειρηθεί επίσης η αναγνώριση και η εμπέδωση των παραπάνω θεμάτων "κατά χώραν" με επιτόπιες επισκέψεις στις πιο προσιτές αρχαιολογικές θέσεις και μνημεία της Ηπείρου.

ΑΚΛ 681 ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΒΔ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)

Εξετάζονται τα σημαντικότερα μνημεία της ΒΔ Ελλάδας (οικισμοί, ιερά, ευρήματα), με έμφαση στα μνημεία της Ηπείρου, ενταγμένα στο εκάστοτε ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο με απώτερο στόχο την ανάδειξη του πολιτισμού της περιοχής. Το μάθημα συμπληρώνεται, όποτε είναι εφικτό, με εκπαιδευτικές εκδρομές σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

ΑΚΛ 690 ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Επιχειρείται η ανασύσταση της εικόνας της αρχαίας Αθήνας με βάση τα σημαντικότερα μνημεία της, τα οποία εξετάζονται ενταγμένα σε αρχιτεκτονικά σύνολα που αντιστοιχούν στους σημερινούς αρχαιολογικούς χώρους. Η διαφοροποίηση του πολεοδομικού ιστού της αρχαίας πόλης εξετάζεται σε συνάρτηση με το αντίστοιχο ιστορικό πλαίσιο, το οποίο και αποτιμάται, όσον αφορά την οικοδομική δραστηριότητα, από το μέγεθος και την ποιότητα της ανθρωπογενούς παρέμβασης στο χώρο, ιδιωτικής ή δημόσιας (οικοδομικά προγράμματα).

ΑΚΛ 700 ΜΕΓΑΛΑ ΙΕΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Εξετάζονται μεγάλα Ιερά της αρχαίας Ελλάδας (Δελφοί, Ολυμπία, Επίδαυρος κ.ά.) στα πλαίσια της μνημειακής Τοπογραφίας. Αναδεικνύεται η μορφή τους κατά τις διάφορες προοικοδομικές και οικοδομικές φάσεις και δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στον αρχιτεκτονικό τους σχεδιασμό και την ανάπτυξή τους κατά τους κλασικούς και ελληνοιστικούς χρόνους.

ΑΚΛ 630 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 5^ο- 4^ο αι. π.Χ.

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Οι πολιτικές και πνευματικές ανακατατάξεις στην Αθήνα και τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο και η δημιουργία της κλασικής τέχνης προσεγγίζονται, με την αναλυτική μελέτη της τέχνης των χρόνων της "πεντηκονταετίας" και την οικοδομική/καλλιτεχνική δραστηριότητα του αθηναϊκού κράτους. Επιπρόσθετα εξετάζεται ο απόηχος της κλασικής τέχνης στον 4ο αι. π.Χ.

ΑΚΛ 659 ΚΕΡΑΜΙΚΗ-ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Ιστορία της έρευνας. Προβλήματα χρονολόγησης («αλειστά» ανασκαφικά σύνολα). Αναλυτική παρουσίαση των κατηγοριών της ελληνοιστικής κεραμικής. Μορφολογικά χαρακτηριστικά, τυπολογία, εργαστήρια, νέες τεχνικές διακόσμησης, επιδράσεις από μεταλλικά πρότυπα. Τυποποίηση και μαζική

παργωγή. Η εξέταση της κεραμικής γίνεται στο πλαίσιο της εξάπλωσης του ελληνικού πολιτισμού καθώς και της ανάπτυξης των νέων οικονομικών και καλλιτεχνικών κέντρων.

*Οι φοιτητές συμμετέχουν με προαιρετικές εργασίες.

ΑΚΛ 689 ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η επισκόπηση της ελληνικής μικροτεχνίας από τους γεωμετρικούς έως και τους ελληνιστικούς χρόνους. Καλύπτεται κυρίως η κοσμηματοτεχνία και η σφραγιδογλυφία, με έμφαση στα υλικά κατασκευής, τις τεχνικές επεξεργασίας τους, την εικονογραφία, και τέλος τη χρήση και το συμβολισμό κοσμημάτων και σφραγίδων για την αρχαιοελληνική κοινωνία. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην εξέλιξη της ελληνικής χαρακτικής, με επίκεντρο την τέχνη των νομισμάτων.

ΑΚΛ 687 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη της ελληνικής μνημειακής ζωγραφικής και οι προεκτάσεις της κατά τους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται τα σωζόμενα έργα από τον ελληνικό και ελληνιστικό κόσμο, καθώς και οι μεταπλάσεις κλασικών έργων από καλλιτέχνες της ρωμαϊκής περιόδου. Με βάση σύγχρονες και μεταγενέστερες γραπτές πηγές επιχειρείται η συστηματική μελέτη της τεχνικής, της θεματογραφίας, και της ιστορικής εξέλιξης της αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής και αναλύεται η συμβολή συγκεκριμένων καλλιτεχνών.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΒΥ 701 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Χρονική έκταση της ιστορίας της Βυζαντινής τέχνης. Περίοδοι της Βυζαντινής Τέχνης. Κατηγορίες έργων (υλικά-τεχνικές).

Αρχιτεκτονική: παρουσίαση των κυριοτέρων αρχιτεκτονικών τύπων από την Παλαιοχριστιανική έως την Παλαιολόγεια περίοδο.

Μνημειακή ζωγραφική: παρουσίαση ζωγραφικών συνόλων από την Παλαιοχριστιανική έως την Παλαιολόγεια περίοδο.

ABY 737* ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο. Ο χαρακτήρας της τέχνης της βυζαντινής παράδοσης στους χρόνους της Οθωμανικής κατάκτησης (Κρητική Σχολή, Σχολή της Β.Δ. Ελλάδας). Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής του 16^{ου} αι. από τα μεγάλα μοναστικά κέντρα του Άθωνα, των Μετεώρων και της Νήσου Ιωαννίνων.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ABY 745* ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 16ος-18ος αι.

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ζωγραφική εικόνων στην Κρήτη και τα Επτάνησα από τον 16ο έως τον 18ο αι. Θα εξεταστεί αναλυτικά η τεχνική, η εικονογραφία και η τεχνοτροπία στο έργο των κρητικών ζωγράφων, καθώς και των επτανησίων ζωγράφων του 18ου αιώνα.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 804 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

(Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την έρευνα, την ερμηνεία και την ουσιαστική προσέγγιση της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εξετάζονται: Διαίρεση των τεχνών από Αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Αντικείμενο της ιστορίας της τέχνης και καλλιτεχνικά είδη. Περίοδοι της ιστορίας της τέχνης. Βασικά καλλιτεχνικά ρεύματα. Θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Γενική αναδρομή στις καταβολές της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης. Νύξεις στη θεωρία της τέχνης Μέθοδοι που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονται. "Εργαλεία" του ιστορικού της τέχνης. Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα.

INT 804 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

(Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με την 'άγνωστη' επιστήμη της ιστορίας της τέχνης – το αντικείμενό της, τις μεθόδους της, τις πολλαπλές διαθέσιμες τεχνικές για την ερμηνεία των εικόνων, αλλά και την πλούσια ιστορία του χώρου κατά τα νεώτερα χρόνια Σε αυτό το πλαίσιο αναλύονται οι

βασικές επαγγελματικές πρακτικές των ιστορικών της τέχνης και οι θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Παρουσιάζεται αναλυτικά μία ιστοριογραφική αναδρομή στις καταβολές και τη γενεαλογία της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης – οι αρχικές της σχέσεις με την αρχαιοδιφία, τις συλλογές σπάνιων και αξιοπερίεργων αντικειμένων, τις αρχαιολογικές ανασκαφές, την ειδημοσύνη, αλλά, αργότερα, και με την ίδια την ιστορία με την σύγχρονη έννοια του όρου. Σε αυτό το πλαίσιο περιγράφονται και αποτιμώνται κριτικά οι βασικές ιστορικές και σύγχρονες μέθοδοι που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονται στο χώρο της ανάλυσης των καλλιτεχνικών έργων. Στο ίδιο επίσης μάθημα θα εξεταστούν και οι βασικοί περίοδοι της ιστορίας της τέχνης, οι κύριοι ιστορικοί σταθμοί και αλλαγές στην αντιμετώπιση του καλλιτεχνικού φαινομένου και της εικόνας, και τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά ρεύματα της νεώτερης ευρωπαϊκής τέχνης. Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα.

INT 815 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 2: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ / EL GRECO (1541-1614). Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΔΥΤΙΚΟ ΖΩΓΡΑΦΟ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ).

Θα εξεταστεί η ταυτότητά του και η πορεία του από τον Χάνδακα στη Βενετία και στη Ρώμη και από κει στην Ισπανία και προπαντός θα μελετηθεί η μεταμόρφωσή του από μεταβυζαντινό αγιογράφο σε πρωτότυπο δυτικό ζωγράφο. Έμφαση θα δοθεί στη διαμόρφωση του ύφους του στην Ισπανία. Θα αναλυθούν αντιπροσωπευτικά έργα όλων των περιόδων σε σχέση με την τέχνη της εποχής του και τη σχέση του με τον Μανιερισμό, τις πηγές του και τους μεταγενέστερους αλλά και τις γενικότερες ιστορικές συνθήκες. Παράλληλα θα εξεταστεί η πρόσληψή του από τον 17^ο αιώνα έως και τον εικοστό, ενώ θα γίνει ιδιαίτερος λόγος για την πρόσληψή του στην Ελλάδα.

INT 817 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ 20^{ΟΥ}. (ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΕΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΤΕΧΝΗΣ)

(Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ)

Η επισκόπηση της περιόδου θα ξεκινήσει εξετάζοντας τα πολυάριθμα αισθητικά μοντέλα και καλλιτεχνικές πρακτικές του δεύτερου μισού του 18^{ου} αι. στη Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Βρετανία με συγκεκριμένη έμφαση στις θεωρίες του υπέροχου, του γραφικού και της ιδεώδους ομορφιάς αλλά και τις διάφορες δυναμικές φυσιοκρατικές τάσεις που αναδύονται κατά την ίδια περίοδο. Στη συνέχεια

θα παρουσιαστούν τα τρία μεγάλα διεθνή ρεύματα του Νεοκλασικισμού, Ρομαντισμού και Ρεαλισμού και θα αναλυθεί σε βάθος το νέο πάθος για την πραγματικότητα που καθορίζει τις οπτικές πολιτικές αυτή την εποχή. Στο μάθημα θα εξεταστούν αναλυτικά οι κοινωνικές διαστάσεις όλων αυτών των κινήματων και θα παρουσιαστούν οι ραγδαίες αλλαγές στην πρόσληψη και την κοινωνική λειτουργία της τέχνης καθώς επίσης και στη θέση του καλλιτέχνη και το ρόλο του φιλότεχνου κοινού αυτή την περίοδο. Επίσης θα παρουσιαστούν δημιουργοί και τάσεις του δεύτερου μισού του αιώνα, από τον Ιμπρεσιονισμό μέχρι τις μετα-ιμπρεσιονιστικές τάσεις με στόχο να κατανοηθούν οι ριζοσπαστικές τομές που αυτά τα κινήματα επιφέρουν στη διαπραγμάτευση, οργάνωση και δημόσια λειτουργία της καλλιτεχνικής εικόνας και του καλλιτεχνικού επαγγέλματος.

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ**

ΚΩΔ ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
485*	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η προβιομηχανική πόλη.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
486	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η οικογένεια στην ιστορικότητά της.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
491	Η εθνογραφία των αστικών κέντρων.	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
500*	Λαογραφία και Προφορική Ιστορία	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
496	Έθνη, εθνοτικές ομάδες και ταυτότητες. Η περίπτωση των Βαλκανίων.	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
471*	Εθιμικές τελετές και λαϊκή κοσμοθεωρία.	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
456	Η ιστορική διαδρομή της ελληνικής ενδυμασίας. Μορφολογία και κοινωνική λειτουργία.	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
464*	Το ευρωπαϊκό κοστούμι από το μεσαίωνα ως τον εικοστό αιώνα (στην καθημερινή ζωή και την Τέχνη).	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
462	Λαϊκή Λογοτεχνία και Προφορική Παράδοση: παραδοσιακές και σύγχρονες μορφές λαϊκού αφηγηματικού λόγου	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
468*	Εισαγωγή στο δημοτικό τραγούδι	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω διδακτικών υποχρεώσεων του διδάσκοντα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακού Σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός», ή διοικητικών υποχρεώσεων (Ν. 2530/97).

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 485* ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Η ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ

(B. ΡΟΚΟΥ)

Η παραδοσιακή πόλη κατά την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης (15ος- 20ος αι.). Η μετάβαση από την προβιομηχανική στην πρωτοβιομηχανική κοινωνία. Η ανάπτυξη σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις συνθήκες της εποχής και η οργάνωση του πληθυσμού σύμφωνα με τη συμπληρωματικότητα των δραστηριοτήτων του αγροτικού κόσμου. Τεχνικές και εργαστήρια μεταποίησης.

ΛΑΟ 486 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ

(B. ΡΟΚΟΥ)

Η συζήτηση για την αναπαραγωγή της κοινωνίας. Η οικογένεια ως τομέας έρευνας και κριτικής. Η εθνολογική εμπειρία, η ανθρωπολογική μέθοδος, η ιστορική προσέγγιση. Η ανάγνωση των δομών και των διαδικασιών μετασχηματισμού της οικογένειας. Η μετάβαση της οικογένειας από την παραδοσιακή στη μοντέρνα.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 491 Η ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Περί του λαϊκού πολιτισμού. Ο λαϊκός πολιτισμός ως πολιτισμός του αγροτικού κόσμου. Κριτική παρουσίαση των όρων καθυστέρησης της έρευνας των αστικών κέντρων. Η ερευνητική στη συνέχεια είσοδος της Λαογράφος στον αστικό χώρο: Θέματα, θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισης του νέου πεδίου έρευνας. Πρώτες προσεγγίσεις: οι εσωτερικοί μετανάστες στην πόλη, τα δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και εντάξεων, οι πολιτισμικές εκφράσεις του λαϊκού στην πόλη: ρεμπέτικο, Καραγκιόζης, λαϊκό τραγούδι. Τα λαϊκά στρώματα των πόλεων. Οι νεότερες προσεγγίσεις και μερικές ενδεικτικές θεματικές τους. Η ανίχνευση της ιστορικότητας της κοινωνικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας των αστικών κέντρων. Η Κοινωνική και πολιτισμική διαστρωμάτωση. Η κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση του αστικού τόπου και τοπίου. Πολιτισμοί, πολιτισμικές ταυτότητες και ετερότητες στη σύγχρονη πόλη. Μνήμη και μνημονικοί Τόποι.

ΛΑΟ 500* **ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Λαογραφία και η προφορικότητα. Διάφορες όψεις της προφορικής παράδοσης. Θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισής τους. Η προφορική παράδοση (α)ως δομή/διαδικασία (β)ως ιστορία/κοινωνική μνήμη. Η έννοια της υποκειμενικότητας στη Λαογραφία. Από τα "επιβιώματα" (παραμύθια, γλωσσικά μνημεία, έθιμα κ.λπ.) στην αναζήτηση των συλλογικών όψεων της μνήμης (λαϊκής, συλλογικής, κοινωνικής). Η προσέγγιση ζητημάτων συνέχειας και ταυτότητας.

Η σύγκριση των επιστημών της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Λαογραφίας. Η ανακάλυψη του προφορικού λόγου από την Ιστορία. Αφηγηματικότητα, Ιστορία και Ανθρωπολογία.

Η έννοια της "υποκειμενικότητας" και της μνήμης στην Ιστορία. Η ανάπτυξη της προφορικής Ιστορίας. Οι ιστορικοί και η προφορική Ιστορία. Η προφορική Ιστορία, ως εργαλείο, αλλά και ως ερμηνεία της Ιστορίας και την κοινωνικής αλλαγής.

Τα επιτεύγματα της προφορικής Ιστορίας. Οι προφορικές μαρτυρίες και η βιωμένη εμπειρία ως πηγές της Ιστορίας και της Λαογραφίας.

Οι τεχνικές της συνέντευξης και των ιστοριών Ζωής. Καταγραφή και ταξινόμηση. Ανάλυση και ερμηνεία. Παραδείγματα εφαρμογής: Η μελέτη της κοινότητας, της οικογένειας, της γυναίκας, των κοινωνικών ομάδων, των μειονοτήτων κ.λπ.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 496 **ΕΘΝΗ, ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ**

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί. Θεωρίες για το έθνος. Οι εθνοτικές ρίζες των εθνών. Φυλή, τάξη, εθνότητα, έθνος-κράτος. Εθνοτικές ομάδες και σύνορα. Λαϊκές παραδόσεις και εθνικές ιδεολογίες. Η ιδεολογική χρήση του λαϊκού πολιτισμού. "Φαντασιακές κοινότητες". Εθνική συνείδηση και ταυτότητα. Τοπικότητα, εθνικότητα και παγκοσμιοποίηση. Παραδείγματα από το χώρο της Βαλκανικής.

ΛΑΟ 471* **ΕΘΙΜΙΚΕΣ ΤΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΑ**

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

«Ήθη και έθιμα»: Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και ιστορική αναδρομή στις λαογραφικές προσεγγίσεις. Από τον Ν. Πολίτη στον Μ.Γ.Μερκαλή και μετά. Από τη θεωρία των

επιβιώσεων και τη δομο-λειτουργική προσέγγιση στις σύγχρονες θεωρίες της πρακτικής και της επιτέλεσης. Τελετουργία και μύθος. Κοινωνικοί-πολιτισμικοί μετασχηματισμοί και ο κόσμος των εθίμων. Το φαινόμενο του φολκλορισμού. Η οπτική της Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Από τον J. Frazer και τον A. Van Gennep στον V. Turner και τον P. Bourdieu. Η αναγκαιότητα της διεπιστημονικότητας για την κατανόηση και την ερμηνεία. Η λαογραφική και η εθνογραφική μέθοδος. Το «υλικό» και τα «δεδομένα». Οι λαογραφικές συλλογές και τα εθνογραφικά παραδείγματα. Περιπτώσεις μελέτης. Οι εθιμικές τελετές του χώρου, του κύκλου του χρόνου και του κύκλου της ζωής. Ο θρησκευτικός και ο εθνικός κύκλος. Το εθιμικό δίκαιο. Τελετουργικές όψεις της καθημερινότητας και η ποιητική των φαινομένων. Τα συνολικό εγχείρημα μιας ερμηνευτικής προσέγγισης και οι προκλήσεις της μετα-νεωτερικότητας.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 456 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ZΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία της ελληνικής ενδυμασίας από την αρχαιότητα ως τον εικοστό αιώνα, σε συσχέτισμό με τα ιστορικά, οικονομικά-κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα κάθε εποχής. Οι ενότητες: 1. Προϊστορικό Αιγαίο, Μινωική Κρήτη, Θήρα και Μυκηναϊκή Ελλάδα: οι πρώτες ενδυματολογικές αντιλήψεις, τα πρώτα σύνθετα, κομμένα και ραμμένα ενδύματα, οι πρώτες παρεμβάσεις στη φυσική σωματική συμμετρία. 2. Η ενδυμασία στα Ομηρικά Έπη: ο *μαλακός χιτών*, η *ανεμοσκεπής χλαίνα* και το *μέγα φάρος* των *καρηκομοώντων* Αχαιών, ο *περικαλλής πέπλος* και το *αργύφρον φάρος* των *καλλιπλοκάμων* γυναικών τους. 3. Αρχαία Ελλάδα (Ιστορικοί χρόνοι): με διάρκεια και διαχρονικότητα, πτυχωτά, ριχτά, άρραφτα ενδύματα, ευπροσάρμοστοι *χιτώνες* και *μάτια*, δωρικοί και ιωνικοί τρόποι. 4. Ρωμαϊκά και πρωτοχριστιανικά χρόνια: νέες υφαντικές τεχνικές, ποικιλία χιτώνων, ακμή και παρακμή της *τηβέννου*, ελληνιστικές συνήθειες και τρόποι της Ανατολής. 5. Βυζάντιο: σημειολογική φόρτιση, στολές, διάκριση των φύλων, ηθικές υποχρεώσεις, κοινωνική ιεραρχία, αυλή, λαός και περιθωριακές ομάδες, κοσμικά κοστούμια και ιερατικά άμφια. 6. Από την Άλωση ως την Απελευθέρωση: οι βυζαντινές ρίζες, η τουρκοκρατία, η λατινοκρατία, η υποταγμένη ενδυματολογική συμπεριφορά. Προνόμια και απαγορεύσεις. 7. 19ος αιώνας: τα “*παραδομένα*” και τα “*φράγκικα*”. Οικοτεχνία και εργαστηριακή παραγωγή. 8. Κεντήματα και κοσμήματα. 9. 20ός αιώνας: η οριστική μεταβολή -και των ενδυματολογικών- αντιλήψεων

ως εικαστικών τρόπων έκφρασης των επιδιώξεων και των προσδοκιών της νέας ελληνικής κοινωνίας.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή .

ΛΑΟ 464* ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΩΣ ΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΑΙΩΝΑ (ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ)

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία του αστικού και αγροτικού ενδύματος στη Δυτική Ευρώπη από τα πρώιμα μεσαιωνικά χρόνια ως τα τέλη του 20ού αιώνα, σύμφωνα με τις πηγές: σωζόμενα ενδύματα σε συλλογές ευρωπαϊκών και αμερικανικών μουσείων, ζωγραφικές παραστάσεις, εικονογραφημένα χειρόγραφα, γλυπτά σε καθεδρικούς ναούς, επιτύμβιες ορειχάλκινες φιγούρες, γραπτά κείμενα, ρυθμιστικά διατάγματα, λογοτεχνικά έργα, φωτογραφικό υλικό, περιοδικά μόδας κ. ά. Οι ενότητες: 1. Μεσαιώνας: Πρώιμος, Ρωμανικός, Γοτθικός. 2. Αναγέννηση: ιταλικοί (1480-1510), γερμανικοί (1510-1550), ισπανικοί (1550-1610) τρόποι. 3. 17ος αι.:Μπαρόκ. 4. 1715-1730: στίλ της Αντιβασιλείας ή της βασίλισσας Άννας. 1730-1770: Ροκοκό. 5. Νεοκλασικισμός (1770-1795: στίλ Λουδοβίκου 16ου, 1795-1804: στίλ του Διευθυντηρίου ή της Επανάστασης, 1804-1820: στίλ της Αυτοκρατορίας. 6. 1820-1870: το αστικό στίλ και το νέο ροκοκό, 1870-1890: ανάμειξη των στίλ, 1890-1910: προσπάθειες για αλλαγή. 7. 20ός αιώνας: η Ύψηλή Ραπτική και τα κοστούμια της καθημερινής ζωής. 8. Η διαμόρφωση των αγροτικών/ λαϊκών ενδυμασιών στην Ευρώπη. Οι παράγοντες που την επηρέασαν. Τα “καταπεπτωκότα” στοιχεία, η ελεύθερη έκφραση, οι περιορισμοί, οι αξίες, ο εθιμικός χαρακτήρας, η “αστικοποίηση”, ο μετασχηματισμός, η εγκατάλειψη. 9. Οι παραδοσιακές ενδυμασίες στις Μεσογειακές χώρες, στη Βαλκανική, στη Βόρεια Ευρώπη. Μορφολογία, κοινά σημεία και τοπικές ιδιαιτερότητες.

*Τα μαθήματα γίνονται με προβολές φωτεινών διαφανειών υλικού που προέρχεται από μεγάλες μουσειακές συλλογές της Ευρώπης και της Αμερικής. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή .

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

**ΛΑΟ 462 ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ:
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΛΑΪΚΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ
ΛΟΓΟΥ**

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Η λαϊκή λογοτεχνία ως μέρος του ευρύτερου συνόλου της προφορικής παράδοσης. Το μάθημα εξετάζει την ποικιλότητα αυτού του πολιτισμικού φαινομένου, όσον αφορά τις παραδοσιακές του μορφές και όσον αφορά τις σύγχρονες του εκφάνσεις σε αστικά και διαδίκτυα περιβάλλοντα. Παράλληλα, αποτελεί μία εισαγωγή στις βασικές έννοιες, και στα «είδη» της λαϊκής λογοτεχνίας, με τα χαρακτηριστικά τους και τις ειδικές ταξινομήσεις τους. Παρουσιάζονται οι κύριοι σταθμοί στις θεωρητικές προσεγγίσεις τους από τον 19^ο αιώνα έως σήμερα. Επίσης εξετάζονται συμπληρωματικές έννοιες για την προσέγγιση της λαϊκής λογοτεχνίας, όπως αυτές του φαντασιακού, των συμβόλων, των κοινωνικών συμφραζομένων, της επιτέλεσης.

ΛΑΟ 468* ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Το μάθημα αποτελεί μία γενική επισκόπηση του δημοτικού τραγουδιού, ως είδους της λαϊκής λογοτεχνίας. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά του είδους κατά ταξινομικές κατηγορίες και τρόπους επιτέλεσής του, η συνάφειά του με άλλα έμμετρα είδη της προφορικής παράδοσης, καθώς και η σχέση του με άλλες μορφές τέχνης. Στην συνέχεια, το δημοτικό τραγούδι διερευνάται σε συνάρτηση με τα κοινωνικά και τα τελετουργικά του συμφραζόμενα: ζητήματα επιτέλεσης και αυτοσχεδιασμού, το συμβολικό και το τελετουργικό του υπόστρωμα, έμφυλες διαφοροποιήσεις. Παρουσιάζονται επίσης εξειδικευμένα παραδείγματα θεματολογίας των δημοτικών τραγουδιών.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΟΜΕΑΣ	ΤΗΛ.	FAX	EMAIL
Αντωνόπουλος Παναγιώτης	Αν. Καθηγητής	Αρχαίας/Μεσαιωνικής Ιστορίας	05119	05256	pantonop@cc.uoi.gr
Βλαχόπουλος Ανδρέας	Επ. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05107	05257	agvlach@cc.uoi.gr
Βλαχοπούλου Αμαλία	Αν. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05126	05257	avlachop@cc.uoi.gr
Βρέλλη-Ζάχου Μαρίνα	Αν. Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05115	05253	mvrelli@cc.uoi.gr
Γιαννάκης Ηλίας	Επ. Καθηγητής	Αρχαίας/Μεσαιωνικής Ιστορίας	05121	05256	eliagian@cc.uoi.gr
Γραβάνη Κωνσταντίνα	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05127	05103	cgravani@cc.uoi.gr
Διαμαντόπουλος Ιωάννης	ΕΤΕΠ	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05186	05257	idiamand@cc.uoi.gr
Ζάννης Άγγελος	Διδάσκων 407/80	Αρχαίας/Μεσαιωνικής Ιστορίας	05176	05256	azannis1@yahoo.gr
Ζαριδη-Βασιλείου Αικατερίνη	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05118	05273	kzaridi@cc.uoi.gr
Ζώη Χριστίνα	Διοικητικός Υπάλληλος	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05241	05273	chzoi@cc.uoi.gr
Κόμης Κων/νος	Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05225	05273	kkomis@cc.uoi.gr
Κοντορίνη Βασιλεία	Καθηγήτρια	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05174	05256	vcontor@cc.uoi.gr
Κορδώσης Μιχαήλ	Καθηγητής	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05120	05256	
Κωνσταντακοπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05142	05256	aconstan@cc.uoi.gr
Κωνσταντινίδης Ν. Κωνσταντίνος	Καθηγητής	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05140	05256	cconstan@cc.uoi.gr

Λιάμπη Κατερίνη	Καθηγήτρια	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05219	05256	kaliampi@cc.uoi.gr
Λώλος Γιάννος	Αν. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05230	05257	ilolos@cc.uoi.gr
Μανδουλαρά Άννα	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05242	05273	amandyl@cc.uoi.gr
Μαντάς Απόστολος	Επ. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05129	05257	amantas@cc.uoi.gr
Μαρκάτου Θεοδώρα	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05195	05257	thmarkat@cc.uoi.gr
Μαχαιρά Άννα	Λέκτορας	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05223	05273	amahaira@cc.uoi.gr
Μπάδα Κωνσταντίνα	Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05150	05299	kbada@cc.uoi.gr
Μπέλλος Λάμπρος	ΕΤΕΠ		05156		lmpellos@cc.uoi.gr
Νάκα Χαρίλεια	Διοικητικός Υπάλληλος	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05135	05257	xnakaba@cc.uoi.gr
Νιτσιάκος Βασίλειος	Καθηγητής	Λαογραφίας	05153	05297	bnitsiak@cc.uoi.gr
Παναγοπούλου Αγγελική	Λέκτορας	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05224		apanagop@cc.uoi.gr
Παπαγεωργίου Γεώργιος	Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05147	05273	geopapag@cc.uoi.gr
Παπαστεφανάκη Λήδα	Λέκτορας	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05137	05273	lpapast@cc.uoi.gr
Παπαστύλου Ζωή	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05175	05256	zpapasty@cc.uoi.gr
Παππά Βασιλική	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05125	05257	vaspappa@cc.uoi.gr
Παπαχριστοφόρου Μαριλένα	Επ. Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05112	05253	mpapach@cc.uoi.gr
Πετρόχειλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05105	05257	ipetroch@cc.uoi.gr
Πλάντζος Δημήτριος	Επ. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05102	05257	dplantzos@cc.uoi.gr

Ρόκου Βασιλική	Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05152	05253	brokou@cc.uoi.gr
Σαραφιανός-Μπογιατζής Αριστείδης	Λέκτορας	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05240	05257	asarafia@cc.uoi.gr
Σταυράκος Χρήστος	Επ. Καθηγητής	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05148	05256	chstavra@cc.uoi.gr
Σταυροπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05128	05257	astavrop@cc.uoi.gr
Σφήκας Αθανάσιος	Επ. Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05165	05273	asfikas@cc.uoi.gr
Τζαμτζής Ιωάννης	Επ. Καθηγητής	Αρχαίας/ Μεσαιωνικής Ιστορίας	05123	05256	
Φατούρου Όλγα	Διοικητικός Υπάλληλος	Λαογραφίας	05161	05253	ofaturu@cc.uoi.gr
Φλιτούρης Λάμπρος	Λέκτορας	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	05104	05273	lflitour@cc.uoi.gr
Φωτιάδης Μιχάλης	Αν. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Ιστορίας της Τέχνης	05103	05257	mfotiadi@cc.uoi.gr

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Χρήστος Σταυράκιος (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Ανδρέας Βλαχόπουλος (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Μαριλένα Παπαχριστοφόρου (Τομέας Λαογραφίας)

Λάμπρος Φλιτούρης (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
451 10 Δουρούτη
Ιωάννινα